

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Právní aspekty podnikání rodinných podniků v ČR

Danila Tetevin

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Danila Tetevin

Podnikání a administrativa

Název práce

Právní aspekty podnikání rodinných podniků v ČR

Název anglicky

Legal aspects of family business in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je na základě analýzy právní úpravy vyhodnotit podmínky právního prostředí pro rodinné podnikání v ČR se zaměřením na jeho specifika. Dalším cílem práce je identifikace problémů spojených se vznikem a růstem rodinného podniku s využitím poznatků a zkušeností vybraného podnikatele.

Metodika

Práce obsahuje dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části bude pracováno metodou literární rešerše, analýzy právních předpisů a výkladu práva. Bude také analyzována a vyhodnocena podpora malých a středních rodinných podniků v ČR. Bude využito i srovnání podmínek pro rodinné podnikání v ČR s Ruskem.

V praktické části bude podrobně analyzováno rodinné podnikání vybrané fyzické osoby (na základě živnostenského oprávnění a oprávnění zemědělského podnikatele) a společnosti s ručením omezeným s jedním společníkem. Bude také využita metoda řízeného rozhovoru. Na základě analýzy dosažených zjištění budou předloženy návrhy a doporučení pro daného podnikatele.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Rodinné podnikání, rodinný podnik, podpora malých a středních podniků, fyzická osoba, společnost s ručením omezeným, živnost, živnostenské podnikání, zemědělský podnikatel.

Doporučené zdroje informací

ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9.

HLAVAČKA, M. – BEK, P. *Rodinné podnikání v moderní době*. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 978-80-7286-318-1.

KRÁLÍČKOVÁ Zdeňka, Milana HRUŠÁKOVÁ, Lenka WESTPHAKOVÁ a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). Komentář, 2. vydání*. 2020. 1256 s. ISBN: 978-80-7400-795-8.

MACHEK Ondřej. *Rodinné firmy*. Beckova edice ekonomie, 2017. 160 s. ISBN: 978-80-7400-638-8.

PETRŮ, Naděžda. *Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. ISBN 978-80-7408-162-0.

WARD John, Kenyon-Rouvinezová Denise. *Rodinná firma – Jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik*. Barrister & Principal, 2016. 136 s. ISBN: 978-80-7485-095-0.

ZÁKON č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších právních předpisů.

ZÁKON č. 47/2002 Sb., zákon o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších právních předpisů.

ZÁKON č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů.

Zároveň další literatura podle pokynů vedoucí BP.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 21. 9. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Právní aspekty podnikání rodinných podniků v ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. března 2022

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Jitce Mráčkové, CSc. za trpělivost, za rady, za cenné připomínky a čas, který mi byl věnován při vedení bakalářské práce.

Právní aspekty podnikání rodinných podniků v ČR

Abstrakt

Tato bakalářská práce je věnována analýze právních aspektů rodinného podnikání v České republice. V teoretické části práce je analýza pojmu a historie rodinného podniku. V teoretické části dále uvedeny silné a slabé stránky rodinného podnikání, analyzovány podmínky pro rodinné podnikání v České republice a vládní programy zaměřené na podporu rodinného podnikání.

Důležitou částí teoretické části je srovnání českého rodinného podniku s ruským. Na základě výsledku tohoto srovnání jsou naznačeny rozdíly a podobnosti.

V praktické části práce je analyzován konkrétní rodinný podnik a řízeny rozhovor s majitelem vybraného rodinného podniku. Na základě výsledku rozhovoru autor předkládá doporučení a návrhy pro majitele vybrané firmy.

Klíčová slova: Rodinné podnikání, rodinný podnik, podpora malých a středních podniků, fyzická osoba, společnost s ručením omezeným, živnost, živnostenské podnikání, zemědělský podnikatel.

Legal aspects of family business in the Czech Republic

Abstract

This bachelor thesis is devoted to the analysis of legal aspects of family business in the Czech Republic. The theoretical part of the work is an introduction to the concept and history of family business. The theoretical part further describes the strengths and weaknesses of family business, analyzes the conditions for family business in the Czech Republic and government programs aimed at supporting family business.

An important part of the theoretical part is a comparison of a Czech family business with a Russian one. Based on the result of this comparison, differences and similarities are indicated.

In the practical part of the work is analyzed a specific family business and conducted an interview with the owner of the selected family business. Based on the results of the interview, the author submits recommendations and proposals for the owner of the selected company.

Keywords: Family entrepreneurship, family business, support of small and medium enterprises, natural person, limited liability company, trade, trade business, agricultural entrepreneur.

Obsah

1. Úvod

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl

2.2. Metodika

3. Teoretická východiska

3.1. Charakteristika rodinného podnikání

3.1.1. Definice

3.1.2. Historie rodinného podnikání

3.1.3. Vliv rodiny na podnik

3.2. Specifičnost rodinného podniku

3.3. Silné a slabé stránky rodinných podniků

3.4. Srovnání rodinného podnikání v ČR s minulostí a současností

3.5. Podmínky pro podnikání rodinných firem

3.5.1. Podmínky pro podnikání rodinných firem v ČR

3.5.1.2 Podpora malého a středního podnikání v ČR

3.5.1.3 Podpora rodinných firem státem v ČR(programy COVID-19)

3.5.2. Podmínky pro podnikání rodinných firem v Rusku

3.5.2.1. Definice rodinného podnikání v Rusku

3.5.2.2. Rodinný podnik v Rusku

3.5.2.3. Dědění v rodinném podniku Ruské federace

3.5.2.4. Státní podpora rodinných podniků v Ruské federaci

3.5.2.5. Závěr (Rozdíl mezi českým rodinným podnikem a ruským)

3.6. Společnost s ručením omezeným s jedním společníkem

3.6.1. Definice společnosti s ručením omezením

3.6.2. Jednočlenná společnost

3.6.3. Právní úprava

3.6.4. Založení a vznik společnosti s ručením omezením

3.6.5. Zrušení a zánik společnosti s ručením omezením

3.7. Závěr teoretické části

4. Praktická část

4.1. Cíl výzkumu

4.2. Historie rodinné firmy Janhuba

4.3. Analýza informací o rodinném podniku Janhuby

4.3.1. Veřejně dostupné informace a údaje

4.3.2. Rozhovor s Lubomírem Janhubou

4.3.3. Poptávka po produktech rodinné firmy Janhuba

4.4. Analýza získaných informací o rodinném podniku Janhuba

4.5. Návrhy a doporučení

5. Výsledky a diskuze

6. Závěr

7. Seznam použitých zdrojů

8. Seznam použitých tabulek a obrázků

9. Seznam příloh

1. Úvod

Téma této bakalářské práce je velmi aktuální, protože rodinné podnikání pro většinu lidí je dlouhodobě magnetem pozorování. Rodinné podnikání se v poslední době rychle rozrůstá a stává se jednou z klíčových součástí nejen České ekonomiky, ale i mezinárodní a ve světě má dlouhou historii. Mnozí argumentují, že právě díky rodinné firmě tržní ekonomika sílí, ale v nedávné minulosti rodinní podnikatelé nedostávali státní podporu na provozování svého podnikání. Vést rodinný podnik bylo velmi obtížné, téměř nemožné. Pouze omezený počet lidí směl založit a provozovat rodinnou firmu.¹

Zvolil jsem si dané téma nejen proto, že rodinný podnik má velký vliv na ekonomiku a dává práci mnoha lidem, ale také proto, že bych si v budoucnu rád založil vlastní dlouhodobou a úspěšnou rodinnou firmu. Aby každý mohl podnikat, potřebuje především znát práva, zákony, pravidla, historii a příležitosti, o kterých se v této práci pojednává.

Tato bakalářská práce může poskytnout užitečné informace budoucím rodinným podnikatelům a posloužit jako dobrý základ pro založení vlastní rodinné společnosti. Tato práce obsahuje rozbor zákonů, odborné literatury a podmínek pro úspěšný rozvoj rodinného podniku.

Přestože si nelze představit tržní ekonomiku 21. století bez rodinného podnikání, existuje velké množství otázek a problémů, které stojí na cestě rozvoje tohoto oboru. Některé z nich jsou v této práci analyzovány.

¹ HLAVÁČKA, Milan a Pavel BEK. Rodinné podnikání v moderní době. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 9788072863181. Str. 63.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl

Cílem práce je na základě analýzy právní úpravy vyhodnotit podmínky právního prostředí pro rodinné podnikání v ČR se zaměřením na jeho specifika. Dalším cílem práce je identifikace problémů spojených se vznikem a růstem rodinného podniku s využitím poznatků a zkušeností vybraného podnikatele.

2.2 Metodika

Práce obsahuje dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části bude pracováno metodou literární rešerše, analýzy právních předpisů a výkladu práva. Bude také analyzována a vyhodnocena podpora malých a středních rodinných podniků v ČR. Bude využito i srovnání podmínek pro rodinné podnikání v ČR s Ruskem.

V praktické části bude podrobně analyzováno rodinné podnikání vybrané fyzické osoby (na základě živnostenského oprávnění a oprávnění zemědělského podnikatele) a společnosti s ručením omezeným s jedním společníkem. Bude také využita metoda řízeného rozhovoru. Na základě analýzy dosažených zjištění budou předloženy návrhy a doporučení pro daného podnikatele.

3. Teoretická východiska

3.1. Charakteristika rodinného podnikání

3.1.1 Definice

Existuje mnoho definic, které vymezují pojem “rodinný podnik”. Rodinný podnik se od běžného podniku liší tím, že rodinná společnost má svou historii, rodinná tajemství, vztahy mezi členy rodiny (manželství / otec a syn / bratr a sestra / a tak dále), jejich vztah k firmě a zvyklosti, které rodina dodržuje. Hlavní rozdíl a jedinečnost rodinné společnosti je v tom, že kromě ekonomických problémů (v některých případech politických) může rodinná firma zpomalit nebo úplně zaniknout kvůli napětí v rodině, stresu nebo kvůli nedorozuměním.

Na základě výzkumu, který provedla Stockholm School of Economics, lze rodinný podnik popsat jako podnik, který je ovládán rodinou a má některou z následujících charakteristik ²

1. Rodinnému podnikání se aktivně účastní tři nebo více členů rodiny,
2. Majitel rodinné firmy plánuje do budoucna předat firmu další generaci.
3. Společnost je ve vlastnictví rodiny minimálně po dvě generace.

Rodinným podnikem může být rodinná farma, rodinná společnost nebo rodinná živnost.

Rodinná živnost je druhem živnostenského podnikání, kde se na práci podílejí alespoň dva rodinní příslušníci a alespoň jeden rodinný příslušník má živnostenské oprávnění, které může být vyžadováno pouze v případech, které stanoví zákon. Subjekty, které mají právo živnosti, jsou fyzické a právnické osoby, ale provozování živnosti musí splňovat podmínky, které jsou předepsány zákonem.³

Za rodinnou společnost je považován podnik, ve kterém rodinní příslušníci vlastní minimum 50 % firmy.

Rodinný podnik je takový podnik, ve kterém jeden nebo více členů rodiny jsou zástupci správních orgánů, manažeři nebo vlastní alespoň pět procent kapitálu (samostatně nebo jako součást skupiny).

Hovorově se často používá pojem “rodinný podnik”, ale v novém občanském zákoníku je pojem “podnik” označován pojmem “obchodní závod”. Oba pojmy jsou téměř totožné, proto je “rodinný podnik” v novém občanském zákoníku označován jako rodinný závod.⁴

² KENYON-ROUVINEZ, Denise a John L. WARD. Rodinná firma: jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik. Přeložil Jiří OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-095-0. Str. 24.

³ PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 11-12.

⁴ Rodinný závod: co si pod tímto pojmem vlastně představit?. [online]. Copyright ©2015 AMSP ČR. Vytvořil [cit. 14.02.2022]. Dostupné z: <https://www.rodinnafirma.net/cz/aktuality/51-rodinny-zavod-co-si-pod-timto-pojmem-vlastne-predstavit>

Podle § 700 odst.1 zákona č. 89/2012 Sb.: *“Za rodinný se považuje závod, ve kterém společně pracují manželé nebo alespoň s jedním z manželů i jejich příbuzní až do třetího stupně nebo osoby s manžely sešvagřené až do druhého stupně a který je ve vlastnictví některé z těchto osob. Na ty z nich, kteří trvale pracují pro rodinu nebo pro rodinný závod, se hledí jako na členy rodiny zúčastněné na provozu rodinného závodu.”* Podle Melzera, Téglu a kolektivu: *“Definice rodinného závodu v § 700 odst. 1 je rozdělena do dvou vět. První vymezuje okruh osob a požadovaný stupeň příbuzenství/švagrovství. Druhá doplňuje podmínku trvalé práce pro rodinu nebo rodinný závod. Vzniká tedy otázka po vzájemném poměru těchto vět - jaký je jejich vzájemný vztah? Nabízí se dvě interpretační možnosti.*

Dle prvního výkladu je v první větě definován rodinný závod jako takový, a to tak, že jde o závod, ve kterém společně pracují nějaké osoby (znak trvalosti zde není zmíněn). Pokud tedy tyto osoby v závodě pracují (i přechodně), jde bez dalšího o rodinný závod. Ovšem pouze na takové osoby, které pracují pro rodinný závod nebo rodinu trvale, se hledí jako na členy rodiny zúčastněné na provozu rodinného závodu a jen těmto (kvalifikovaným) osobám zákon výslovně přiznává všechna dále uvedená práva (na podíl na zisku, předkupní právo atd.). To by znamenalo, že rodinný závod může čítat i více osob (příbuzných), z nichž ovšem jen některé mají postavení člena rodiny zúčastněného na provozu rodinného závodu. Jinými slovy by se členové rodinného závodu dělili na „obyčejné“ a „trvale pracující“.

Dle druhého výkladu je druhá věta odst. 1 nedílnou součástí definice rodinného závodu (představuje doplnění věty první). Pro definici rodinného závodu tedy musí být dodržen nejen požadovaný stupeň příbuzenství/švagrovství (statická složka definice), ale rodinný závod vzniká pouze mezi osobami, které jsou pro rodinný závod trvale činné (dynamická složka definice). Toto pojetí považujeme za správné a z něj též vychází další výklad.”⁵

Podle § 502 zákona 89/2012 Sb.: *“Obchodní závod je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.”* Podle Melzera, Téglu a kolektivu: *“Závod je jedna věc (je jedno, že je složena z jiných věcí) - to je podstata věci hromadné, Jednotlivé složky v něm neztrácí vlastnost věci, ale jejich osud sleduje osud závodu jako celku, není-li vlastníkem rozhodnuto jinak. Závod může být jako celek předmětem spoluvlastnictví (např. v důsledku dědění). Závod je sice nástroj podnikání a tvoří ho podnikatel, to ale nebrání tomu, aby ho vlastnil nebo držel nepodnikatel - může ho tak vlastnit dědic podnikatele, sám nepodnikatel, nadace, která ho propachtuje odborníkům a bude pouze využívat hospodářský přínos apod.”⁶*

⁵ MELZER, Filip, Tégl a kol. Občanský zákoník: velký komentář. Praha: Leges, 2018. Komentátor. ISBN 9788075020031. Svazek IV/1. Str. 230.

⁶ MELZER, Filip. Občanský zákoník: velký komentář. Praha: Leges, 2018. Komentátor. ISBN 9788075020031. Svazek III. Str. 288.

3.1.2 Historie rodinného podnikání

Při studiu historie rodinného podniku si nelze nevděkovat fakt, že historie tohoto oboru začala již v 19. století, ale na počátku 20. století velké rodinné podniky chátraly kvůli nedostatku financí.⁷

Dlouhou dobu se věřilo, že úspěšné podnikání je takové, ve kterém jsou vztahy mezi členy rodiny velmi dobré a úspěch podnikání závisí na manažerských schopnostech.

Manažerský talent byl důležitý zejména v první generaci, která rodinný podnik zakládala. Další generace, na kterou se rodinná firma přenesla, potřebovala mít vynikající vzdělání, s jehož pomocí bylo možné rodinnou firmu rozvíjet.⁸

Dříve se z podnikání stalo rodinné podnikání, když se v rodině šéfa firmy narodilo dítě. Právě v tomto období majitel firmy přemýšlel o budoucnosti a o tom, aby udělat ze svého podnikání rodinný podnik.

Dříve šéf rodinné firmy zakládal firmu především proto, aby byla jeho rodina v bezpečí. Šéf rodinné firmy vždycky věděl, jak si poradit s obtížnou ekonomickou situací, protože lídři takových firem měli dlouhodobou vizi a věděli, jak v těžkých situacích jednat.⁹

Jak již bylo zmíněno výše, rodina je hlavním rozdílem mezi podnikáním a rodinným podnikem. V minulosti bylo pro rozvoj rodinné firmy velmi obtížné pochopit, kde a jak moc může firma zasahovat do rodinného života. Teprve před dvěma stoletími získala rodina autonomii v okamžiku, kdy se rodina stala soukromou záležitostí.

Dalším znakem rodinného podnikání bylo nejasné označení vztahu mezi členy rodiny. Vztahy byly sice citově utvářeny a fixovány, ale častým zdrojem konfliktů mezi rodiči a dětmi nebo mezi manžely byly korporátní vztahy, které značně brzdily rozvoj firmy.¹⁰

Historie a postavení rodinného podniku vždy velmi úzce souvisely s riziky, firemní kulturou a vztahem vedoucích firem k úřadům. Vždycky bylo také nutné sledovat inovace a mít dlouhodobou perspektivu.

V minulosti byli členové rodiny opatrní a nedůvěřiví k lidem, kteří nebyli součástí rodiny. V rodinné firmě rodinní příslušníci vždycky zastávali řídicí a generální funkce. Nutno

⁷ HLAVAČKA, Milan a Pavel BEK. Rodinné podnikání v moderní době. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 9788072863181. Str. 63.

⁸ HLAVAČKA, Milan a Pavel BEK. Rodinné podnikání v moderní době. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 9788072863181. Str. 64

⁹ MACHEK Ondřej. Rodinné firmy. Beckova edice ekonomie, 2017. 160 s. ISBN: 978-80-7400-638-8. Str. 20.

¹⁰ MACHEK Ondřej. Rodinné firmy. Beckova edice ekonomie, 2017. 160 s. ISBN: 978-80-7400-638-8. Str. 23.

podotknout, že dříve se i financování firem provádělo z vlastních prostředků rodinných příslušníků.¹¹

K významným změnám v rodinné firmě došlo koncem 60. a začátkem 70. let 20. století. Tyto změny úzce souvisí se změnami v ekonomice a společnosti. V té době se měnily i finanční a kapitálové toky, navázané vztahy mezi konkurenty i počet zákazníků. Rodinné firmy začaly spolupracovat a měly silnější vazby s jinými firmami. Dokonce i tehdy bylo vzácné najít firmy, které byly izolovány od ostatních.¹²

V rodinné firmě bylo velmi důležité najít rovnováhu mezi rodinou, obchodem, partnery a také mezi ostatními účastníky. Nerovnováha mezi těmito oblastmi vedla k nevyhnutelnému kolapsu společnosti.¹³

Na přelomu 19. a 20. století byly jedním z rizik v rodinném podnikání majetkové poměry. Také podnikatelé neumožňovali vstup cizích osob do společnosti a nebylo vždy jasné, kdo kromě nástupce má právo společnost vlastnit.¹⁴

3.1.3 Vliv rodiny na podnik

Rodinný podnik je v globální ekonomice velmi silný. Rodinné firmy v ČR mají velký vliv na ekonomiku. Rodinné firmy tvoří 38 % všech malých a středních podniků v zemi a tento počet rodinných podniků roste.¹⁵

Podle Ondřeje Machka: *“Role rodinných firem ve světové ekonomice je zcela zásadní. Dle Family Firm Institute (2016) je 70-90 % světové hrubého domácího produktu vytvářeno právě rodinnými firmami.”*¹⁶

Provozování rodinného podniku vyžaduje rozsáhlé znalosti, schopnost analyzovat ekonomickou situaci a předvídat problémy, se kterými se rodinný podnik může potýkat. S

¹¹ HLAVÁČKA, Milan a Pavel BEK. Rodinné podnikání v moderní době. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 9788072863181. Str. 71-72.

¹² HLAVÁČKA, Milan a Pavel BEK. Rodinné podnikání v moderní době. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 9788072863181. Str. 73.

¹³ MACHEK Ondřej. Rodinné firmy. Beckova edice ekonomie, 2017. 160 s. ISBN: 978-80-7400-638-8. Str. 17.

¹⁴ HLAVÁČKA, Milan a Pavel BEK. Rodinné podnikání v moderní době. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 9788072863181. Str. 78.

¹⁵ Statistika předávání rodinných firem – kolik jich vlastně přejde na první, druhou a třetí generaci - Minority Investments. Úvodní stránka - Minority Investments [online]. Copyright © Copyright 2020 www.minorityinvestments.cz [cit. 23.02.2022]. Dostupné z: <https://minorityinvestments.cz/statistika-predavani-rodinnych-firem-kolik-jich-vlastne-prejde-na-prvni-druhou-a-treti-generaci/>

¹⁶ MACHEK, Ondřej. Rodinné firmy. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-638-8. Str. 14.

naprostou jistotou lze říci, že rodinný podnik je mnohem stabilnější a spolehlivější na rozdíl od běžných obchodních podniků.¹⁷ Popularita rodinných firem proto každým rokem roste a stále více podnikatelů otevírá vlastní rodinnou firmu.

V současnosti mezi firmami v České republice dominují malé a střední podnikatelé. Rodinné podniky poskytují pracovní místa pro 50-55 % zaměstnanců. Pozoruhodným faktem je, že rodinné firmy vždy rychle reagují na změny v ekonomice a vždy se snaží udělat vše pro to, aby si jejich pracovníci udrželi práci. Podle průzkumu Asociace malých a středních podniků v ČR se u 2/3 rodinných firem procento pracovních míst nezměnilo ani přes krizi COVID-19.¹⁸

3.2. Specifičnost rodinného podniku

Jedinečnou schopností rodinné firmy je, že dokáže se rychle přizpůsobovat neustále se měnícím podmínkám na trhu.

Podle Naděždy Petřů "...rodinný podnik spravuje pět konkrétních zdrojů, a to:

- Lidský kapitál (neustálé zlepšování dovedností různých členů rodiny)
- Sociální kapitál (sítě a externí odkazy)
- Stálý - trpělivý kapitál (zajištění majetku a dluhového financování rodinnými příslušníky)
- Kapitál na přežití (ochota rodinných příslušníků pracovat za nižší příjem, poskytovat půjčky potřebným, aby firma nezkrachovala)
- Snížení nákladů na kontrolu (členové rodiny si důvěřují, není potřeba pracovat na základě interních pokynů, důsledně sledovat řídicí činnosti, těžko se rozhoduje)"¹⁹

Rodinný podnik od běžného podnikání odlišuje to, že rodinný podnik je zaměřen na dlouhodobou, rozvíjející se perspektivu, kdy se podnikání bude předávat z generace na generaci. Na rozdíl od všech firem je rodinná firma zaměřena na propojení s okolím a komunitou.²⁰

¹⁷ Rodinné firmy dvacet pět let po revoluci: jak dál? - RSM CZ. Poradenství, Technologie | RSM Czech Republic [online]. Copyright © [cit. 27.01.2022]. Dostupné z: <https://rsm.cz/blog/novinky/fuze-a-akvizice/rodinne-firmy-dvacet-pet-let-revoluci-dal/>

¹⁸ [online]. Dostupné z: http://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/06/Ipsos-pro-AMSP_Rodinné-firmy-a-restart-hospodářstv%C3%AD-6_2020-TZ-2.pdf

¹⁹PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 10-11.

²⁰ PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 19.

Harvardský profesor John Davis vyvinul univerzální model rodinného podnikání, který se skládá ze tří vzájemně propojených subsystémů:²¹

- Rodinný subsystém
- Kontrolní subsystém
- Subsystém majetku

Rodinná firma je opravdu něco jiného než běžné podnikání. Například rodinný podnik potřebuje k dlouhodobému úspěchu nejen zdravé podnikání, ale také přátelskou, zdravou rodinu. Pro založení rodinného podniku je také nutné mít aktivní plán dědictví, který dokáže přenést podnikání na další generaci.

Aby rodinná firma fungovala tak, jak má, musí vždy existovat takzvaná rovnováha mezi určitými aspekty. Tyto aspekty jsou:²²

- Rodinné a mezilidské vztahy;
- Bohatství a majetek;
- Rovnováha;
- Řízení a organizace;

Vypracování strategie dalšího rozvoje hraje v rodinné firmě klíčovou roli. Pro každé podnikání je plán nesmírně důležitý a k tomu je potřeba dobře promyšlená strategie do budoucí vitality²³ firmy. Plánování této strategie, konkrétně strategie nástupnictví, je rozděleno do tří úrovní:²⁴

- Na regulační úrovni;
- Na strategické úrovni;
- Na provozní úrovni.

²¹ Three-Circle Model of the Family Business System | Davis and Tagiuri. John Davis | Family Enterprise Authority | Family Business Consultant [online]. Copyright © Copyright 2022. John A. Davis. All Rights Reserved. [cit. 25.01.2022]. Dostupné z: <https://johndavis.com/three-circle-model-family-business-system/>

²² PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 18.

²³ “*Vitalita - Skutečnost, že něco existuje v současnosti, aniž by to svou přítomnou existencí omezovalo svou existenci budoucí na míru, je nezbytně nutná, můžeme označit jako vitalitu...*” (PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 50).

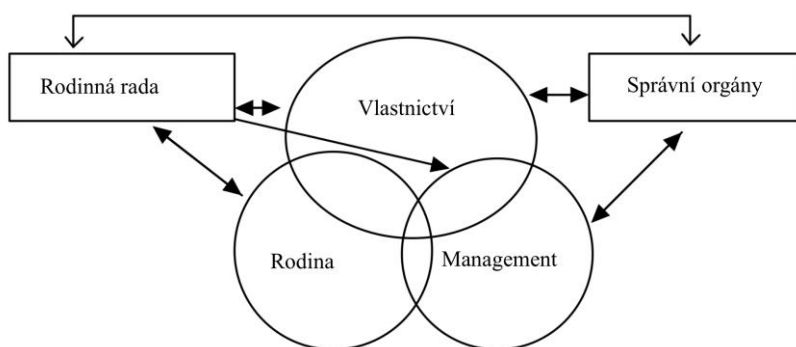
²⁴ PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 50.

Také pro úspěšnou a žádoucí práci rodinné firmy je již ve fázi plánování nutné jasně definovat funkce a odpovědnosti členů rodinné rady a vedoucích pracovníků, aby v budoucnu nevznikaly problémy.

Rodinná rada je orgán rodinné firmy, který vypracovává pravidla pro rodinnou firmu, aby ve firmě nedocházelo k neshodám mezi rodinnými příslušníky a aby se firma rozvíjela.

“Rodinná rada řídí vztahy mezi vlastnickou rodinou a jejím podnikem. Může podléhat správní radě ve věcech podniku a rodinnému shromáždění v záležitostech rodiny. Správní rada je však autoritou pro podnik a je odpovědná podílníkům.”²⁵

Obrázek č. 1: Orgány správy společností v rodinné firmě.

Zdroj: Adaptováno a upraveno dle Carlocka a Warda (2001, s. 141)

3.3. Silné a slabé stránky rodinných podniků

Rodinný podnik má určité silné a slabé stránky. Silné stránky pomáhají podniku úspěšně se rozvíjet, dosahovat více cílů, někdy dokonce lépe než podnikání z jiných oblastí. Je třeba řešit i slabé stránky, které zpomalují a komplikují celé rodinné podnikání a takové záležitosti je potřeba řešit, aby firma dlouhodobě prosperovala.

²⁵ KENYON-ROUVINEZ, Denise a John L. WARD. Rodinná firma: jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik. Přeložil Jiri OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-095-0. Str. 101.

Silné stránky rodinných podniků:²⁶

- Znalosti - Podnikatelé v rodinných firmách mají neuvěřitelné znalosti k předvídání ekonomických a jiných problémů. Takové znalosti umožňují rodinným firmám rozvoj i v době krize.
- Peněžní vztahy - Příbuzní jsou připraveni pracovat zdarma, používat výtěžek k rozvoji rodinného podniku, přemýšlet o vyhlídkách a kapitálu, který připadne společným dědicům.
- Rodinný podnik má velmi stabilní kulturu. U rodinné firmy všechno funguje jak má, protože každý z členů rodiny chápe, že stabilita firmy závisí na kompetentním výkonu jejich funkcí.
- Rodinné společnosti spravují své zdroje efektivně. Rodinné firmy mohou být efektivnější než mnohem větší firmy, což vede k vyšší ziskovosti.
- Rodinné firmy poskytují pracovní místa. Velmi velké procento zaměstnanců pracuje v rodinných podnicích, protože práce v rodinných podnicích zaručuje stabilitu a komfort.
- Rodinné firmy vždycky dbají na kvalitu produktů, které poskytují. To je často jedním z hlavních faktorů dlouhodobého rozvoje firmy.

Existují i další silné stránky rodinného podniku. Výše byl seznam nejdůležitějších.

Slabé stránky rodinných podniků:

Slabé stránky rodinného podnikání jsou v zásadě spojeny s mezilidskými vztahy mezi příbuznými, které způsobují velké množství problémů.²⁷

- S rozvojem rodinné firmy mohou narůstat problémy mezi partnery, zejména v situaci dědictví. Statistiky ukazují, že jen málokomu se podaří udržet společnost založenou na rodinném klanu ve třetí generaci.
- Hádky jsou slabinou i v rodinných firmách. Úspěch podnikání závisí na přátelských vztazích mezi příbuznými. Kvůli konfliktům a hádkám je celý

²⁶ KENYON-ROUVINEZ, Denise a John L. WARD. Rodinná firma: jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik. Přeložil Jiří OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-095-0. Str. 25.

²⁷ KENYON-ROUVINEZ, Denise a John L. WARD. Rodinná firma: jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik. Přeložil Jiří OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-095-0. Str. 26.

podnik ohrožen. Je velmi důležité, aby příbuzní měli jasné dohody, aby v podnikání panovala harmonie.

- Častým problémem rodinných firem jsou neshody mezi sourozenci. V rodinných firmách se často skloňuje téma zisku a pozic, které by měli zastávat sourozenci. Závist mezi bratry a sestrami má velmi často neblahý dopad na celé podnikání a často vede k uzavření rodinného podniku.

Tabulka č. 1: Silné a slabé stránky rodinného podniku

	Silné stránky	Slabé stránky
Rodinný podnik	<ul style="list-style-type: none"> - Znalosti - Peněžní vztahy - Stabilní kultura - Vysoká efektivita - Poskytování pracovních míst - Vysoká kvalita produktů 	<ul style="list-style-type: none"> - Následnictví - Hádky mezi členy rodinného podniku - Neshody mezi sourozenci - Rodinná harmonie

Zdroj: KENYON-ROUVINEZ, Denise a John L. WARD. Rodinná firma: jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik. Přeložil Jiří OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-095-0.

Rodinný podnik je možný pouze tehdy, když si členové rodiny navzájem důvěřují a respektují se. Finanční prosperita a úspěch v podnikání provázejí pouze ty rodinné podniky, kde je zachována důvěra mezi příbuznými zúčastněnými v podnikání. Vysoká důvěra v rodinném podniku se však může ukázat jako problém pro účastníky podnikání. Důvěra, podmíněná mezilidskou příbuzností a rodinnými vztahy, je někdy účastníky rodinných podniků vnímána jako spolehlivou zárukou ochrany jejich práv v podnikání. V důsledku toho mají účastníci podnikání často sklony přeceňovat význam rodinných vazeb a navázaných mezilidských vztahů a lehkovážně ignorovat poskytování právních záruk svých práv a zájmů.

Rodinný podnik se od ostatních typů činností liší tím, že práce je úzce propojena se vztahy v rodině a úspěch tohoto typu podnikání závisí především na účastnících: v některých případech je obchodní partnerství nese rodinný charakter, v jiných naopak rozpadá, proměňuje příbuzné v nesmířitelné protivníky.

3.4. Srovnání rodinného podnikání v ČR s minulostí a současností

V dnešní době je rodina schopna vytvořit nejen socializační základ individua a dát mu místo ve společnosti, ale také vytváří jeho kulturní kapitál, kde je především vzdělání. Tyto atributy jsou základem dnešního rodinného podnikání.²⁸

Podle P. Beka: *“Přechod od středověkého vnímání podnikání k podnikání modernímu nemá ostré předělové hrany, je velmi pozvolný, tak jak se pozvolna vyvíjí trh, mění se mentality jednotlivých segmentů společnosti – spotřebitelů i producentů a především pak nově definují materiální a intelektuální kompetence klíčové sociální vrstvy nesoucí modernizační obsah kapitalistického typu, tj. měšťanstva, jež procházelo přerodem do vrstvy nově spojované s pojmem buržoazie.”*²⁹

Porovnáním minulosti a současnosti je vidět, že rodinné podniky začaly přitahovat velkou pozornost teprve nedávno. Je třeba poznamenat, že na rozdíl od minulých let velké množství moderních rodinných podniků nemá samostatnou funkční radu.

Za posledních patnáct let byl program IMD³⁰ průkopníkem v poskytování informací starým a velkým rodinným firmám. Na základě potřeb různých členů rodiny byly prezentovány různé koncepty vlastnictví. V důsledku toho došlo k rozdělení klasického vývoje majetku z generace na generaci do tři „stadií“. Každé stadium lze charakterizovat specifickými problémy a chováním.³¹

Tabulka č. 2: **Stadia vlastnictví**

Kontrolující vlastník Stadium I	Partnerství sourozenců Stadium II	Příbuzenská konfederace Stadium III
Jednostranná Rozhodnutí	Konsenzuální rozhodnutí	Demokratický rozhodovací proces
Autoritářský systém	Intenzivní a přechodné vztahy	Rozptýlené vlastnictví
Rychlá rozhodnutí	Diverzita	Nikdo nemá absolutní kontrolu
Jiní mohou cítit odcizení	Kreativita	Pravidla a férové procesy
Jednoduchost	Vyšší riziko konfliktů	Ztráta osobního zájmu

Zdroj: KENYON-ROUVINEZ, Denise a John L. WARD. Rodinná firma: jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik. Přeložil Jiří OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-095-0, str. 36.

²⁸ HLAVÁČKA, Milan a Pavel BEK. Rodinné podnikání v moderní době. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 9788072863181. Str. 30.

²⁹ HLAVÁČKA, Milan a Pavel BEK. Rodinné podnikání v moderní době. Praha: Historický ústav, 2018. ISBN 9788072863181. Str. 40.

³⁰ Institute for Management Development

³¹ KENYON-ROUVINEZ, Denise a John L. WARD. Rodinná firma: jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik. Přeložil Jiří OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-095-0. Str. 35-36.

Srovnáme-li minulost a současnost, tak dnes je vývoj českých rodinných firem velmi rychlý a kompetentní. Garant projektu Rodinná firma Libor Musil na otázku "Kolik rodinných firem je v ČR?" odpověděl takto: "...to může být 800 tisíc rodinných firem a živnosti."³²

Každým rokem se objevují nové programy na podporu rodinných podnikatelů a každým rokem se otevírají nové příležitosti v oblasti podnikání. Časopis Forbes v roce 2015 zveřejnil žebříček největších rodinných firem, který zahrnoval 65 českých rodinných firem.³³

Jedním z hlavních rozdílů mezi rodinnými firmami minulosti a rodinnými firmami 21. století je to, že nyní existuje mnohem více konkurentů než v minulosti. Rodinné firmy čelí mnoha ekonomickým výzvám, což znamená, že každý rodinný podnikatel musí promyslet svůj plán rozvoje podnikání mnohem podrobněji, aby se dokázal vyrovnat se všemi moderními potížemi.

3.5. Podmínky pro podnikání rodinných firem

3.5.1. Podmínky pro podnikání rodinných firem v ČR

Pravidla podnikání pro rodinné firmy v České republice se neliší od pravidel ostatních forem podnikání v ČR. Podle článku 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod: "*Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.*"³⁴ Je velmi důležité poznamenat, že Česká republika aktivně podporuje rodinné podnikání.

Pojem "rodinný podnik" nelze vymezit z právního hlediska, protože význam tohoto pojmu nelze nalézt v české legislativě.

Podnikání (rodinné i jiné formy podnikání) lze označit jako činnost podnikatele, která je vykonávána samostatně za účelem dosažení zisku.

Podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb.: "*(1) Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem*

³² Libor Musil: Rodinné podnikání je páteří našeho hospodářství - Strakonický deník. Strakonický deník - informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: <https://strakonicky.denik.cz/pribehy-a-rozhovory/rozhovor-libor-musil-asociace-malych-podniku-20220506.html>

³³ 65 Rodinných firem | – Forbes. 65 Rodinných firem | – Forbes [online]. Dostupné z: <https://rodinnefirmy2015.forbes.cz/>

³⁴ Viz článek 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.

*(2) Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.*³⁵

§ 421 zákona č. 89/2012 Sb. vymezuje podnikatele jako: *“(1) Za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku. Za jakých podmínek se osoby zapisují do obchodního rejstříku, stanoví jiný zákon.*

*(2) Má se za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.*³⁶

Podle Melzera, Téglá a kolektivu: *“Zákon pro ochranu třetích osob předpokládá, že je-li určitá osoba zapsána do obchodního rejstříku, tedy nikoliv jiného veřejného rejstříku, je podnikatelem bez dalšího, aniž by bylo třeba zkoumat její činnost. Zákon zde zavádí fikci podnikatele (arg. „považuje se“), tedy není možné, aby se takováto entita dovolávala toho, že svou dílčí činnost konala mimo svou podnikatelskou činnost. Jinak tomu je např. u nadací, které mohou splnit znak podnikatele a být podnikatelem, ale současně mohou být i nepodnikatelem.*³⁷

Rodinné podnikání v České republice je dostupné každému, kdo dodržuje určitá pravidla a zákony. Zakládání rodinných firem v České republice není cílem jen českých občanů, ale i podnikatelů z jiných zemí, kterých každým rokem přibývá.

3.5.1.2 Podpora malého a středního podnikání v ČR

Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání stanovil zásady a pravidla s cílem posílit ekonomickou situaci podniků a poskytnout podporu začínajícím podnikatelům.

Pro získání podpory od státu musí být podnikatel občanem nebo mít trvalý pobyt na území České republiky. Pokud takovým podnikatel není, pak může získat podporu, pokud má podnikání registrované v ČR.

Aby malý nebo střední podnik mohl získat státní podporu, musí splnit určité náležitosti. Zákon č. 47/2002 Sb. nezaručuje, že každý podnikatel může získat státní podporu.

Státní podpora může být poskytnuta v různých formách:

- Formou půjčky se sníženou úrokovou sazbou,

³⁵ Viz § 420 zák. č. 89 / 2012 Sb.

³⁶ Viz § 421 zák. č. 89 / 2012 Sb.

³⁷ MELZER, Filip. Občanský zákoník: velký komentář. Praha: Leges, 2018. Komentátor. ISBN 9788075020031. Svazek III. Str. 14.

- Ve formě finanční výpomoci, která musí být splacena do určité doby,
- Ve formě služby za zvýhodněnou cenu,
- Formou finančního příspěvku,
- Ve formě záruk

Jakoukoli formu státní podpory podnikání musí schválit vláda.

Podle §5 odst. 1 zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání *“finanční prostředky státního rozpočtu určené k financování podpor podle tohoto zákona jsou soustředěny v rozpočtové kapitole ministerstva, které může zajišťovat finanční prostředky pro financování podpor i z dalších zdrojů.”*³⁸

Malé a střední podniky podporují:

- Česká agentura CzechTrade, která podporuje firmy a kterou vytvořilo ministerstvo, Agentura pro inovace a podnikání. Pokud subjekty nejsou organizační složkou státní správy, musí si zřídit účty u bank, které spravují jejich účty a poskytují podporu na základě smlouvy uzavřené s ministerstvem. V takové dohodě by měly být neprodleně projednány podmínky individuální státní podpory a podmínky výplaty prostředků státního rozpočtu.
- Českomoravská záruční a rozvojová banka. Tato banka poskytuje podporu malým a středním podnikům na základě písemné smlouvy uzavřené s ministerstvem.

3.5.1.3 Podpora rodinných firem státem v ČR (programy COVID- 19)

Na začátku roku 2020 se svět začal potýkat s epidemiologickým problémem COVID-19. To přispělo ke vzniku obrovského množství problémů, které zasáhly velké množství oblastí, včetně ekonomickou. Velké množství rodinných firem utrpělo ztráty kvůli krizi, která se objevila během epidemie, proto Česká republika vytvořila vládní programy, které podporovaly rodinné firmy v těžkých časech.

Přibližně třetina rodinných firem využila vládní programy ke zvládnutí krize a zbývající dvě třetiny použily vlastní úspory.³⁹

³⁸ Viz § 5 odst.1 zák. č. 47 /2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání

³⁹ [online]. Dostupné z: http://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/06/Ipsos-pro-AMSP_Rodinné-firmy-a-restart-hospodářstv%C3%AD-6_2020-TZ-2.pdf, str. 3.

Tabulka č. 3: **Vládní programy**

•	ANTIVIRUS	•	Program je zaměřen na pomoc rodinným firmám udržet si pracovní místa.
•	COVID I	•	Program poskytuje bezúročný úvěr pro malé a střední podniky.
•	COVID II	•	Program usnadňuje získávání provozních financí pro živnostníky, malé a střední podniky.
•	COVID PRAHA	•	Program rovněž usnadňuje získání provozního financování, ale pouze v hlavním městě České republiky.

Zdroj: [online]. Dostupné z: http://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/06/Ipsos-pro-AMSP_Rodinné-firmy-a-restart-hospodářstv%C3%AD-6_2020-TZ-2.pdf

Níže je uvedena statistika rodinných firem, které využily vládní podpory, aby se vyhnuly kritickým následkům krize:⁴⁰

- 37 % rodinných firem se obrátilo na státní program ANTIVIRUS,
- 25 % se obrátilo na program COVID II,
- 24 % pomohl program COVID I,
- 12 % využilo program COVID PRAHA,
- 3 % plánují požádat o státní podporu.

Jak bylo uvedeno výše, dvě třetiny firem se s krizí vyrovnávají samy, bez státní podpory. Kromě využití osobních úspor se velké množství rodinných firem obrací o pomoc na své rodinné bankéře. Nejčastěji se osobní úspory používaly rodinné firmy do 20 zaměstnanců.⁴¹

⁴⁰ [online]. Dostupné z: http://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/06/Ipsos-pro-AMSP_Rodinné-firmy-a-restart-hospodářstv%C3%AD-6_2020-TZ-2.pdf, str. 7.

⁴¹ [online]. Dostupné z: http://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/06/Ipsos-pro-AMSP_Rodinné-firmy-a-restart-hospodářstv%C3%AD-6_2020-TZ-2.pdf, str. 3.

Česká republika se snaží pomáhat rodinným firmám ve všech směrech, ale nutno podotknout, že obrovskou výhodou rodinných firem je, že jsou v době krize odolnější na rozdíl od jiných firem. Rodinné firmy se s krizí dokážou dlouhodobě vyrovnávat samy, protože mají vlastní finanční rezervy.

3.5.2. Podmínky pro podnikání rodinných firem v Rusku

3.5.2.1 Definice rodinného podnikání v Rusku

Otázka rodinného podnikání v Rusku je v posledních letech obzvláště aktuální. Důvodů je mnoho. Ten hlavní důvod spočívá v “přechodném” období pro rodinný podnik, kdy první generace moderních ruských podnikatelů, kteří začali podnikat na přelomu 80. a 90. let, začala přemýšlet o nástupcích. Během posledních tří desetiletí si moderní ruský rodinný podnik začal vytvářet své vlastní tradice, problémy jsou stále jasnější a odhalují se výhody této formy podnikatelské činnosti.⁴²

V ruské legislativě neexistuje přesná definice rodinného podnikání. Pojem “rodinné podnikání” není v Rusku rozvinutý a rozšířený, není upřesněn v legislativě Ruské federace a neexistují žádné zákony, které by tuto formu podnikání v praxi upravovaly. Negativním faktorem pro ruskou ekonomiku je navíc skutečnost, že koncept rodinného podnikání dosud nenašel široké teoretické a praktické využití.⁴³

Definice rodinného podnikání lze nalézt na dvou místech:

- Ve spolkovém zákoně “O selském (farmářském) hospodářství”, který říká, že selské (farmářské) hospodářství je sdružení občanů spřízněných příbuzenstvím a (nebo) majetkem, mající majetek ve společném vlastnictví a společně provozující výrobní a jiné hospodářské činnosti založené na jejich osobní účasti;⁴⁴

- V hlavních směrech státní rodinné politiky, schválených výnosem prezidenta Ruské federace ze dne 14. května 1996 č. 712, je koncept rodinného podnikání používán jako nástroj pro zajištění materiálního blahobytu rodin.⁴⁵

Obecně platí, že sociologové považují rodinné podnikání za neustále se vyvíjející sociálně-institucionální formu, která je určitým způsobem organizovaným systémem

⁴² ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 45.

⁴³ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 106..

⁴⁴ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 159.

⁴⁵ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 159.

ekonomické a pracovní činnosti, fungujícím v procesu sociálních vztahů mezi jednotlivci, který spojuje významné společenské hodnoty, rozumně orientované standardy a normy chování, které odpovídá potřebám společnosti.

Hlavní rys fenoménu rodinného podnikání se projevuje v komplexnosti tohoto fenoménu, která předurčuje zvýšený zájem vědců různých specializací o něj. V Rusku je studium rodinného podnikání jako socioekonomického fenoménu v rané fázi vývoje, zatímco zahraniční vědci již dosáhli významných výsledků.

V mnoha zemích tvoří rodinné firmy více než 70 % všech společností působících na trhu a hrají klíčovou roli v hospodářském růstu země a vytváření pracovních míst. Například ve Španělsku je asi 75 % firem v rodinném vlastnictví, s průměrem 65 % hrubého národního produktu. Obdobná situace je v zemích Latinské Ameriky, kde podíl rodinných firem na HNP činí zhruba 60 %.⁴⁶

V ruské hospodářské praxi a legislativě neexistuje kategorie “rodinný podnik” a právní organizační forma zakotvená v legislativě, i když podle odborníků více než 45 % malých a středních podniků působí ve formátu rodinného podniku.⁴⁷

V odborné literatuře je správně naznačeno, že v podmínkách dominance velkých korporací, globalizace mnoha ekonomických procesů si rodinný podnik v mnoha vyspělých zemích zachovává stabilní pozici a hraje významnou roli. V případě evoluční cesty rozvoje Ruska by rodinné podniky a korporace nepochybně také zaujímaly své místo v rozvoji mnoha ekonomických a průmyslových sfér. Ztrácely se však veškeré organizační, osobní vazby a majetkový základ takového rodinného jmění. Změny, ke kterým došlo v 90. letech 20. století, přechod na tržní vztahy vytvořily základ pro vznik rodinných podniků, ale nedošlo k normativní konsolidaci tohoto typu podnikatelských vztahů.

3.5.2.2 Rodinný podnik v Rusku

Malý a střední podnikatelský subjekt může být uznán za rodinnou firmu, pouze pokud splní některou z těchto podmínek: ⁴⁸

⁴⁶ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 83.

⁴⁷ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 83.

⁴⁸ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 213-214.

- 1) členové jedné rodiny celkem vlastní více než 50 % podílů na základním kapitálu společnosti nebo na společném kapitálu hospodářského partnerství nebo více než 50% akcií s hlasovacím právem společnosti; zároveň jeden z rodinných příslušníků musí být jediným výkonným orgánem takové právnické osoby nebo předsedou představenstva (dozorčí rady) obchodní společnosti, nebo alespoň jeden z rodinných příslušníků musí být pověřen provozováním podnikání obchodního partnerství;
- 2) alespoň 50% členů výrobního družstva, spotřebního družstva, rolnického (farmářského) hospodářství jsou členové jedné rodiny;
- 3) minimálně 50 % zaměstnanců společnosti musí tvořit rodinní příslušníci vlastníka společnosti.

Pouze manželé, rodiče manželů, děti, bratři, sestry, vnuci, jakož i prarodiče každého z manželů, sourozenci a sestry rodičů každého z manželů, adoptivní rodiče, adoptované děti mohou patřit k rodinným příslušníkům, aby byl podnik uznán jako rodinný.

Účast manželů na podnikatelské činnosti je možná bez vzniku právnické osoby s nabytím postavení fyzického podnikatele nebo se vznikem právnické osoby za účelem minimalizace jejich odpovědnosti. Při volbě prvního způsobu organizace podnikání odpovídají manželé za své závazky celým majetkem, který jim patří. V tomto případě se vymáhání dluhů vztahuje na společný majetek manželů, jakož i na majetek, který patří každému z manželů. Pokud manželé společně podnikají, budou mít společné dluhy na závazcích.⁴⁹

Aktivita rodinného podnikání mohou uspokojovat zájmy státu a veřejnosti. Rodinný podnik má schopnost realizovat sociální úkoly důležité pro stát pomocí speciálních prostředků. Legislativní konsolidace rodinného podnikání v Ruské federaci by měla být provedena v následujících oblastech:⁵⁰

- znění pojmu rodinný podnik;
- stanovení statutu subjektů tohoto podnikání;
- stanovení opatření státní podpory.

Dále je nutné stanovit regulační opatření pro činnosti související s rodinným podnikáním. Reklamní informace jsou univerzálním způsobem propagace jakékoli podnikatelské aktivity v Rusku a po celém světě. Informování veřejnosti o rodinné firmě prostřednictvím

⁴⁹ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 590.

⁵⁰ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 206.

reklamy by mělo být prováděno s ohledem na zájmy rodiny jako důležité složky společnosti.⁵¹

V rámci činnosti se rodinný podnik v Ruské federaci může uchýlit k reklamnímu kanálu v následujících oblastech:⁵²

- šíření informací o poskytovaném produktu nebo službách;
- informování spotřebitele o rodinném podniku;
- formování spotřebitelova chápání obsahu jeho činností.

Rodinný podnik musí být tvořen jako systém majetkových vztahů mezi členy rodiny, který poskytuje zisk. Na rodinný podnik by se nemělo pohlízet pouze jako na majetek členů rodiny. Vzhledem ke komplexnímu obsahu musí umístění rodinného podniku odpovídat jeho vnitřním hodnotám a mít speciální systém výstavby.⁵³

V souladu se zákonem o rodině Ruské federace je stanoveno rovné postavení manželů. Z toho vyplývá, že rodinný podnik založený manželi společně vyžaduje souhlas každého z manželů k provádění obchodů, včetně smlouvy o půjčce a pojištění. Analogicky k platné ruské legislativě by však o uzavírání obchodů měl rozhodovat rodinný příslušník, který vlastní majetek zařazený do činnosti rodinného podniku, jakož i poskytnuté finanční prostředky na jeho vznik a rozvoj.⁵⁴

3.5.2.3 Dědění v rodinném podniku Ruské federace

Dědění v Ruské federaci probíhá podle zákona, ze závěti nebo v souladu se změnami, které nabývají účinnosti dnem 1. června 2019, na základě dědické smlouvy.⁵⁵ Pokud zůstavitel nezanechal závěť ani dědickou smlouvu, rozdělí se veškerý majetek, který po jeho smrti zůstane, mezi dědice v pořadí přednosti podle kap. 63 občanského zákoníku

⁵¹ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 206.

⁵² ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 206.

⁵³ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 211.

⁵⁴ viz Rodinný zákoník Ruské federace ze dne 29. prosince 1995 N 223-FZ

⁵⁵ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 404.

(dále jen - občanský zákoník Ruské federace).⁵⁶ V tomto případě je velké riziko rozdělení podniku na podíly mezi dědice.⁵⁷

Podle článku 1118 odst. 1 Občanského zákoníku Ruské federace (část třetí) ze dne 26. listopadu 2001 N 146-FZ (ve znění ze dne 18. března 2019): *“Jedním z prostředků, jak se vyhnout rozdělení podnikání, včetně rodinného podnikání, je závěť. V závěti může zůstavitel uvést, na koho a v jakých podílech bude zděděný majetek převeden.”*⁵⁸

Podle článku 1149 Občanského zákoníku Ruské federaci: *“Při určování osudu svého majetku musí zůstavitel vzít v úvahu pravidla právních předpisů o povinném podílu na dědictví, které mají některé kategorie dědiců.”*⁵⁹ Nepřihlédne-li zůstavitel k právu na povinný podíl na dědictví, uspokojí se nárok na něj v případě nedostatku neodkázaného majetku na úkor té části majetku, která byla odkázána. V tomto případě je vysoká pravděpodobnost rozdělení podniku a také zdědění podniku nepřipraveným dědicem, čemuž se zůstavitel zpravidla snaží vyhnout sepsáním závěti. Podle článku 1123 Občanského zákoníku Ruské federaci: *“Tajemství závěti, což znamená, že dědicové nebudou vědět o majetku, který jim dluží, dokud nebude závěť oznámena (pokud je neinformuje sám zůstavitel).”*⁶⁰

Jako prostředek k určení osudu rodinného podniku, který patří manželům, lze uvést plnění vzájemné vůle manželů: manželé, kteří vlastní společnou firmu, sepíší závěť ve svůj prospěch. Podle Čl. 1123 Občanského zákoníku Ruské federaci: *“Notář má právo osvědčit vůli každého z manželů za přítomnosti obou manželů.”*⁶¹ To znamená, že v tomto případě mohou manželé vědět nejen o skutečnosti sepsání závěti, ale také o obsahu vzájemných závětí.

⁵⁶ viz článek 4552 Občanského zákoníku Ruské federace (část třetí) ze dne 26. listopadu 2001 N 146-FZ (ve znění ze dne 18. března 2019)

⁵⁷ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 443.

⁵⁸ viz článek 1118 odst. 1 Občanského zákoníku Ruské federace (část třetí) ze dne 26. listopadu 2001 N 146-FZ (ve znění ze dne 18. března 2019)

⁵⁹ viz článek 1149 Občanského zákoníku Ruské federace (část třetí) ze dne 26. listopadu 2001 N 146-FZ (ve znění ze dne 18. března 2019)

⁶⁰ viz článek 1123 Občanského zákoníku Ruské federace (část třetí) ze dne 26. listopadu 2001 N 146-FZ (ve znění ze dne 18. března 2019)

⁶¹ viz článek 1123 Občanského zákoníku Ruské federace (část třetí) ze dne 26. listopadu 2001 N 146-FZ (ve znění ze dne 18. března 2019)

3.5.2.4 Státní podpora rodinných podniků v Ruské federaci

Úspěch rodinného podniku je vyjádřen následujícími kritérii:⁶²

- dostupnost zisku;
- stabilita vyjádřená flexibilitou k překonání různých rizik a překážek;
- vysoká kvalita poskytovaných produktů a služeb. Aktivity rodinné firmy by měly směřovat dlouhodobě, proto se snaží vytvářet pozitivní pověst;
- Rodinná firma, která působí jako malá firma, se snaží co nejlépe sloužit zájmům svých klientů;
- vlastnictví zavedené firemní kultury;
- adaptabilita na změnu vedení.

Dosažení uvedených charakteristik rodinného podniku je možné prostřednictvím systému zvláštních opatření státní podpory. Státní podpora v Ruské federaci může být vyjádřena poskytováním daňových pobídek, grantů a také pořádáním akcí pro školení zakladatelů rodinné firmy a pořádání dalších akcí.⁶³

3.5.2.5 Závěr (Rozdíl mezi českým rodinným podnikem a ruským)

Na základě analýzy rodinného podnikání v Rusku jsou shrnuty a nastíněny rozdíly mezi ruským rodinným podnikáním a rodinným podnikáním v České republice.

Chtěl bych poznamenat, že rodinný podnik v Rusku je na rozdíl od rodinného podnikání v České republice vyvinut mnohem hůře. Jak již bylo zmíněno v subkapitole 3.5.2.1, evropské rodinné firmy mají obrovský dopad na ekonomiky svých zemí, zatímco v Rusku není legislativně zakotvena ani kategorie “rodinného podnikání”. V Rusku neexistují přesné údaje o tom, kolik malých a středních firem jsou rodinné firmy, ale v České republice tvoří 1/5 všech firem rodinné firmy. Podle subkapitoly 3.1.5: rodinné firmy v České republice mají velmi pozitivní dopad na ekonomiku země, poskytují práci 50 % zaměstnanců.

V subkapitole 3.1.2 bylo uvedeno, že v České republice, ani v Rusku neexistuje přesná definice pojmu “rodinný podnik“, nicméně je třeba poznamenat, že v českém novém občanském zákoníku existuje význam pro pojem “rodinný závod“ a v Rusku neexistuje

⁶² ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 203.

⁶³ ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9. Str. 203.

žádný zákon, který by jakkoli odkazoval na rodinný podnik. V Rusku se však diskutuje o návrhu zákona, který by měl upravit legislativu o malých a středních podnicích a zavést oficiální pojem “rodinný podnik”. Tato situace také dokonale ukazuje rozdíl v úrovni rozvoje rodinných firem v Rusku a v České republice.

Nutno podotknout, že i státní podpora rodinných podniků v Rusku a České republice je velmi odlišná. Vzhledem k tomu, že v Rusku neexistují přesné statistiky, které by ukazovaly přesný počet rodinných firem, neexistují programy státní podpory, benefity a další bonusy pro rodinné podnikatele. Česká státní podpora je velmi odlišná od ruské, protože v subkapitole 3.5.1.3 bylo uvedeno, že každý rok se v Česku objevují nové státní programy na podporu nejen malých a středních podniků, ale i rodinných. V Rusku, stejně jako v jiných zemích s tržní ekonomikou, se v posledním desetiletí formovaly hlavní formy podpory malého a středního podnikání. Složitě ekonomické podmínky a současné problémy v rozvoji malého a středního podnikání však ukázaly, že opatření státní podpory jsou neúčinná.

V Rusku je rozvoj malých podniků spojen s větším počtem bankrotů, než je pozorováno v západních zemích, kde je infrastruktura řízení mnohem rozvinutější. Rodinný podnik jako součást malého podniků má notoricky méně příznivé konkurenční prostředí než velká firma.

3.6. Společnost s ručením omezeným s jedním společníkem

3.6.1 Definice společnosti s ručením omezením

Společnost s ručením omezeným je útvar novodobý. Na rozdíl od akciových společností nevznikla v důsledku postupného historického vývoje. Společnost s ručením omezeným se nevyvinula ve středověku a ne na přelomu novověku, vznikla uměle rozhodnutím zákonodárce.⁶⁴

Podle T. Dvořáka: “*Společnost s ručením omezeným*” je obchodní společností a soukromoprávní právnickou osobou (§ 1 odst. 2 korp. z.) a bylo tomu tak již od okamžiku jejího vzniku v Německu v 19. století.”⁶⁵

⁶⁴ DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074786334. Str. 1.

⁶⁵ DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074786334. Str. 5.

S.r.o.⁶⁶ je právnickou osobou a má vlastní právní subjektivitu. S.r.o. jako soukromá právnická osoba se vyznačuje určitými pojmovými znaky. Mezi pojmové znaky patří:⁶⁷

- vznik, existence a zánik na základě zákona a v jeho mezích,
- vlastní právní osobnost, jež je vždy odlišná od právní osobnosti jejich společníků,
- svéprávnost,
- delikttní způsobilost,
- organizační struktura a její celistvost,
- majetková samostatnost,
- obchodní firma nebo název,
- sídlo,
- statutární orgán, a
- státní příslušnost (národnost, resp. nacionalita) právnické osoby.

3.6.2. Jednočlenná společnost

V současné době společnost s ručením omezením může existovat i jako jednočlenná.

S.r.o. je soukromá společnost, která je založena na ustanoveních zákona a řídí se soukromým právem. Má stejná kritéria jako soukromoprávní korporace s tím rozdílem, že s.r.o. má jiný počet společníků. Také nutno podotknout, že s.r.o. nemůže existovat bez alespoň jednoho společníka.⁶⁸

Založit společnost s ručením omezením s jedním společníkem bylo možné až od roku 1990, kdy se objevila právní úprava zakládání společností s jedním společníkem.

V současnosti každý stát musí mít společnosti s ručením omezeným s jedním společníkem, jak zjevně plyne z Dvanácté směrnice Rady Evropské unie 89/667/EHS ze dne 21. prosince 1989. Na existenci takových společností není nic zvláštního. To je běžná praxe v ČR, EU i ve světě.⁶⁹

3.6.3 Právní úprava

Činnost jednočlenné společnosti upravuje zákon č. 90/2012 Sb. (Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)). Právní úprava, která se

⁶⁶ Společnost s ručením omezením

⁶⁷ DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074786334. Str. 6.

⁶⁸ DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074786334. Str. 7.

⁶⁹ DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074786334. Str. 8.

týká společností s ručením omezeným je uvedena ve čtvrté hlavě první části tohoto zákona (§ 132 - § 242).

Při řízení jednočlenné společnosti s ručením omezením existuje možnost čelit zcela jiným otázkám a problémům, ve kterých pomůže zákon č. 89/2012 Sb. (občanský zákoník), zákon č. 304/2013 Sb. (Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob) atd.

3.6.4 Založení a vznik společnosti s ručením omezením

Velmi důležité je pochopit, že existuje rozdíl mezi vznikem a založením společnosti s ručením omezením.

Založení společnosti probíhá podpisem společenské smlouvy nebo sepsáním zakládací listiny (veřejných listin formou notářského zápisu). Návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku musí být podán nejpozději do šesti měsíců od založení společnosti, jinak platí, že společníci od smlouvy odstoupili.⁷⁰

Při založení jednočlenné společnosti je zakladatel společnosti povinen uvést, že se jedná o společnost s jednou osobou, aby to bylo zřejmé třetím osobám. Existují tři způsoby, které může zakladatel společnosti použít, aby ukázal, že jeho společnost je jediným členem:

- Zakladatel musí ve všech dokumentech uvést, že jeho společnost je jediným společníkem.
- Při zápisu do obchodního rejstříku musí být uveden údaj o jediném zakladateli.
- Jakékoli jednání jediného společníka musí být zaznamenáno v knize statutárního orgánu společnosti.

Na základě § 126 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.: *“Právnická osoba vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku”*.⁷¹ Jinými slovy, vznikem společnosti s ručením omezením se považuje den zápisu společnosti do obchodního rejstříku.

3.6.4. Zrušení a zánik společnosti s ručením omezením

V případě, že společníci učiní vzájemné rozhodnutí o zrušení společnosti s ručením omezením, musí být tato dohoda o zrušení formalizována ve veřejném aktu.

Na základě § 241 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb.: *“Dohoda společníků o zrušení společnosti má formu veřejné listiny.”*⁷²

⁷⁰ viz hlava I., díl 2. Zákon č. 90/2012 Sb.-Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁷¹ Viz § 126 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.

⁷² Viz § 241 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb.

Zrušení společnosti s ručením omezením lze provést i na základě požadavků společníka. Společník má právo domáhat se zrušení společnosti na základě společenské smlouvy.

Na základě § 241 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb.: *“Společník se může také domáhat zrušení společnosti u soudu z důvodů a za podmínek určených společenskou smlouvou.”*⁷³

3.7 Závěr teoretické části

Téma bakalářské práce je Právní aspekty podnikání rodinných podniků v ČR. Účelem teoretické části mé práce bylo analyzovat podmínky rodinného podnikání v České republice se zaměřením na jeho právní úpravu. Podle teorie uvedené v práci je možné shrnout závěr pomocí následujících tvrzení:

První věc, kterou je třeba zdůraznit, je, že rodinný podnik a běžný podnik jsou podobné, ale rozdíl je v tom, že rodinný podnik má svou historii a zvyky. Jak bylo uvedeno v subkapitole 3.1.2, rodinná firma je firma, kde rodina vlastní minimálně 50 % firmy. Rodinné podnikání je organizace podnikání jednotlivého člena rodiny nebo soukromý majetek všech členů rodiny.

Podle subkapitoly 3.1.3: Právní význam rodinného podnikání nelze nalézt, nicméně v novém občanském zákoníku existuje pojem “rodinný závod”, který je synonymem pojmu “rodinný podnik”.

Na základě historie lze tvrdit, že podmínky pro rodinné podnikání byly v minulosti mnohem obtížnější a méně oblíbené než v současnosti. Na základě subkapitoly 3.1.3 částečně to bylo způsobeno tím, že rodinní podnikatelé důvěřovali pouze rodinným příslušníkům a nespolupracovali s jinými firmami, a to vedlo k pomalému rozvoji rodinných firem a jejich úpadku. Také v minulosti nebyly ze strany států jednoznačně interpretovány podmínky pro rozvoj rodinného podnikání, což také vedlo ke slabému rozvoji rodinných firem.

Podle kapitoly 3.2: rodinná firma se s problémy na trhu vyrovnává mnohem lépe než běžné firmy, protože rodinní podnikatelé vytvářejí firmu s očekáváním, že se firma bude rozvíjet a dlouhodobě existovat a bude předána další generaci.

Rodinné firmy mají svá pravidla, která musí dodržovat každý člen rodinné firmy. Ke kontrole pořádku mezi členy rodiny existuje rodinná rada, která vytváří pravidla rodinné firmy, jak bylo uvedeno v kapitole 3.2.

⁷³ Viz § 241 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb.

Na základě kapitoly 3.3 rodinný podnik se snaží uspokojovat potřeby, aby byl co nejkvalitnější produkt pro své klienty, více se zaměřuje na postupný rozvoj a tento vývoj umožňuje rozvoj společnosti. Rodinné firmy jsou velmi stabilní a poskytují velké množství pracovních míst, což pomáhá snižovat index nezaměstnanosti nejen v České republice, ale i v dalších zemích. Slabou stránkou rodinného podnikání je, že rodinný podnik se musí rozvíjet v harmonii a důvěře mezi všemi členy rodiny, jinak rodinný podnik nebude existovat.

Každý rodinný podnik by měl mít svá vlastní pravidla, která bude každý člen rodiny dodržovat. Právě tehdy bude rodinný podnik úspěšný a život v rodině bude v bezpečí. Rodinný podnik lze přirovnat k jakékoli zemi, kde existují pevná pravidla a zákony.

V České republice má každý právo podnikat, to platí i pro rodinné podnikání. Podle subkapitoly 3.5.1: každý má právo založit si rodinnou firmu při dodržování zákona a stanovených pravidel.

Podmínky pro rodinné podnikání jsou rok od roku snazší a dostupnější a činnost rodinných podnikatelů je aktivně podporována státem. Skvělým příkladem je fakt, že Česká republika aktivně pomáhá rodinným firmám i v těžké ekonomické době. Od začátku roku 2020 se v zemi objevilo velké množství vládních programů, které pomohly rodinným firmám nezkolabovat během pandemie. Na základě subkapitoly 3.5.1.2 přibližně třetina rodinných firem se obrátila o pomoc na stát.

Rád bych vyzdvihl některé z nejatraktivnějších vlastností rodinné firmy nejen v České republice, ale v celé Evropské unii: touhu po seberealizaci, společné cíle a plány, lásku k práci, zaměření na dlouhodobou práci, ochota investovat, podpora zaměstnanců, příznivá vnitřní kultura, rozvoj společnosti, zaměření na kvalitu a soulad s potřebami konkrétní komunity.

V České republice je velmi velký počet rodinných podniků. Na základě kapitoly 3.4. v ČR je cca 800 tisíc rodinných firem a jejich počet každým rokem roste. Legislativa České republiky dává právo podnikat každému. Jsou srozumitelně vysvětleny podmínky a pravidla pro provozování rodinné firmy a stát dělá provozování rodinné firmy reálným a přístupným. Zajištění práce pro 50 % zaměstnanců, pozitivní dopad na ekonomiku země, to vše by se nestalo, kdyby legislativa ČR nemyslela na rozvoj rodinných firem.

Také v teoretické části bylo provedeno srovnání rodinných podniků v České republice a v Rusku. V subkapitole 3.5.2.5 bylo uvedeno, že rozvoj rodinného podnikání v Rusku zaostává za rozvojem rodinného podnikání v České republice. Státní podpora, přesně definované zákony a právní předpisy, možnost dlouhodobého rozvoje je zaručena rodinným podnikům v ČR, v Rusku tak tomu není.

V teoretické části byla provedena analýza rodinného podnikání, zákonů, podmínek podnikání v ČR, byly identifikovány silné a slabé stránky rodinného podnikání a bylo provedeno srovnání ČR s Ruskem.

Na závěr této části je třeba poznamenat, že rodinné podnikání v České republice se rozvíjí, stává se dostupnější a přitahuje velké množství podnikatelů.

4. Praktická část

4.1. Cíl výzkumu

V praktické části této práce je analyzována rodinná firma zemědělského podnikatele Lubomíra Janhuby, jejíž právní formou je společnost s ručením omezeným.

Klíčovým cílem prováděného výzkumu je identifikace problémů, které jsou spojeny s rozvojem rodinné firmy Janhuba. Na základě výsledků řízeného rozhovoru s panem Lubomírem Janhubou a na základě analýzy dosažených zjištění jsou v závěru praktické části uvedeny autorovy komentáře. Autor také nabízí doporučení, jak může zkoumaná rodinná firma řešit stávající problémy a pokračovat v úspěšném dlouhodobém rozvoji.

4.2. Historie rodinné firmy Janhuba

Lubomír Janhuba je bývalý fotograf, který se před pár lety rozhodl změnit svůj život. Pan Janhuba opustil svou profesi fotografa a začal vyrábět sirupy, džusy, džemy, pečené čaje a další přírodní ovocné produkty. Své rodinné podnikání zahájil v roce 2012, kdy osázel své první pole arónií v Podbeskydích. Začal vyrábět šťávy a sirupy z aronie, po kterých byla velká poptávka, a tak se rozhodl osázet další pozemky a začal prodávat zboží pod značkou Aronie z Podbeskydích.

Pan Janhuba k tomu uvádí: *“Začalo to v roce 2010, v době, kdy jsem pracoval ve vlastní fotolaboratoři, kde jsem na zvětšovací přístroji zhotovoval barevné a černobílé fotografie pro fotoateliéry a na různé výstavy. Byla to každodenní práce v temné komoře - to znamená ve tmě a ve výparech z vývojky a dalších chemikálií a tak jsem podvědomě toužil po nějaké změně a práci venku na čerstvém vzduchu.”*⁷⁴

Janhubova rodinná firma rostla a dosáhla úspěchu. V roce 2014 a v roce 2015 Janhuba obdržel první místo v soutěži Regionální potravina Moravskoslezského kraje za Aroniovo-bezový nektar.

V roce 2017 Lubomír Janhuba osázel pole také keři zimolezu a rozhodl se začít vyrábět džem.

Poptávka po produktech jeho rodinné firmy byla v roce 2018 vysoká a proto kromě džusů a sirupů byl sortiment doplněn o džemy. Janhuba začal používat i další druhy ovoce a lesních plodů.

⁷⁴ Můj příběh - Superovoce - Lubomír Janhuba. Superovoce -Lubomír Janhuba [online]. Dostupné z: <https://www.superovoce.cz/mujpribeh/>

V roce 2018 přestala rodinná firma nést název Aronie z Podbeskydí a začala na svých produktech používat logo Janhuba.

V roce 2020 obdržel Janhuba Cenu hejtmana Moravskoslezského kraje za zimolezový džem. V téže roce byl sortiment doplněn o pečený čaj.

V roce 2021 Janhuba pokračoval ve vymýšlení nových produktů a nadále rozšiřoval svůj sortiment.

Rodinný podnik Janhuba se vždycky snažil vyrábět své produkty ze 100% přírodních surovin. Lubomír Janhuba vložil své mnohaleté testování a praxi do tvorby svých unikátních receptů.⁷⁵

4.3. Analýza informací o rodinném podniku Janhuby

4.3.1 Veřejně dostupné informace a údaje

Informace a údaje o rodinné firmě Janhuba lze nalézt v obchodním rejstříku, v rejstříku Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR) a v evidenci zemědělského podniku.

Podle Ministerstva průmyslu a obchodu a evidence zemědělského podniku je pan Janhuba oficiálně registrován jako podnikatel od roku 2011 a je fyzickou osobou evidovanou pod číslem 10025154.

Podle Ministerstva průmyslu a obchodu, obchodního a živnostenského rejstříku atd. Lubomír Janhuba má zapsanou společnost Janhuba jako právnickou osobu s názvem Blackberry, s.r.o. od roku 2012 a evidováno pod číslem 29396379. Společnost sídlí na východě České republiky, ve městě Štramberk a nemá žádné pobočky.

Obrázek č. 2.: Lubomír Janhuba na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu

1. Lubomír Janhuba	
Typ podnikatele:	Fyzická osoba
Adresa sídla:	Zauličí 144, 742 66, Štramberk
Role subjektu:	podnikatel
Identifikační číslo osoby:	10025154
Role osoby:	podnikatel
Údaje bez historie Údaje s historií Vyhledání podnikatele v obchodním rejstříku	

2. Blackberry, s.r.o.	
Typ podnikatele:	Právnická osoba
Adresa sídla:	Zauličí 144, 742 66, Štramberk
Role subjektu:	podnikatel
Identifikační číslo osoby:	29396379
Role osoby:	statutární orgán
Údaje bez historie Údaje s historií Vyhledání podnikatele v obchodním rejstříku	

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/>

⁷⁵ Historie - Superovoce - Lubomír Janhuba. Superovoce -Lubomír Janhuba [online]. Dostupné z: <https://www.superovoce.cz/historie/>

Obrázek č. 3.: Blackberry s.r.o. v registru AMSP ČR

Číslo registrace	Název firmy	IČ	Webové stránky
488	Blackberry, s.r.o.	29396379	superovoce.cz

Zdroj: Vyhledávač rodinných firem | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/nastroje/vyhledavac-rodinnych-firem/>

Obrázek č. 4: Blackberry s.r.o. v obchodním rejstříku

Úplný výpis z obchodního rejstříku		
Blackberry, s.r.o., C 38752 vedená u Krajského soudu v Ostravě		
Zpět na výsledky hledání		
Datum vzniku a zápisu:	6. února 2012	
Spisová značka:	C 38752 vedená u Krajského soudu v Ostravě	zapsáno 6. února 2012
Obchodní firma:	Blackberry, s.r.o.	zapsáno 6. února 2012
Sídlo:	Štramberk, Zaulčí 144, PSČ 74266	zapsáno 6. února 2012 vymazáno 30. března 2015
	Zaulčí 144, 742 66 Štramberk	zapsáno 30. března 2015
Identifikační číslo:	293 96 379	zapsáno 6. února 2012
Právní forma:	Společnost s ručením omezeným	zapsáno 6. února 2012

Zdroj: Veřejný rejstřík a Sběrka listin - Ministerstvo spravedlnosti České republiky. [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 12.03.2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=266313&typ=UPLNY>

Na základě údajů z živnostenského rejstříku a obchodního rejstříku lze konstatovat, že Lubomír Janhuba má dvoučlennou společnost s ručením omezením. Blackberry, s.r.o. vlastní Lubomír Janhuba a Soňa Komárková. Údaje z obchodního rejstříku ukazují, že pan Janhuba vlastní 80 % společnosti a paní Komárková vlastní 20 % společnosti. Základní kapitál společnosti Blackberry, s.r.o. byl 200 tis. Kč (160 tis. Kč investoval pan Janhuba a 40 tis. Kč paní Komárkové).

V obchodním rejstříku je uvedeno, že jednatelem rodinné firmy je Lubomír Janhuba a účetní závěrku vede paní Komárková.⁷⁶

⁷⁶ Viz Veřejný rejstřík a Sběrka listin - Ministerstvo spravedlnosti České republiky. [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 12.03.2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=266313&typ=UPLNY>

Obrázek č. 5: **Blackberry s.r.o. v Živnostenském rejstříku**

Údaje z veřejné části Živnostenského rejstříku	
Platnost k 12.03.2022 20:12:40	
Subjekt	
Obchodní firma:	Blackberry, s.r.o. (zapsáno od 26.01.2012)
Adresa sídla:	Zauličí 144, 742 66, Štramberk (zapsáno od 26.01.2012)
Identifikační číslo osoby:	29396379 (zapsáno od 14.02.2012) nebylo přiděleno (zapsáno od 26.01.2012 do 14.02.2012)
Datum doručení výpisu podle §10 odst.4 živnostenského zákona:	26.01.2012
Statutární orgán nebo jeho členové:	
Jméno a příjmení:	Lubomír Janhuba (1)
Vznik funkce:	06.02.2012
Zapsáno:	od 26.01.2012
Jméno a příjmení:	Bc. Soňa Komárková (2)
Vznik funkce:	06.02.2012
Zapsáno:	od 26.01.2012

Zdroj: Registr živnostenského podnikání. Registr živnostenského podnikání [online]. Copyright © 2021 MPO [cit. 12.03.2022]. Dostupné z: <http://www.rzp.cz/>

Obrázek č. 6.: **Pan Janhuba v Evidenci zemědělského podniku**

Evidence zemědělského podnikatele - detail

Podnikatel:

Jméno: Lubomír
Příjmení: Janhuba
Obchodní firma: --
IČO: 10025154
Datum zápisu: 5. 8. 2011

Sídlo

Řádek 1: Zauličí 144
Řádek 2: 742 66 Štramberk
Řádek 3:

[Mapa webu](#) [Registrovaný přístup](#) [RSS](#) [Přístupnost](#) [Webmaster](#) [O portálu](#)

© 2009-2021 Ministerstvo zemědělství

Zdroj: Evidence zemědělského podnikatele - detail. [online]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/app/SZR/EZP/ezpPortal/Detail/10025154>

4.3.2 Rozhovor s Lubomírem Janhubou

S Libomírem Janhubou byl veden řízený rozhovor, ale na úvod této subkapitoly je ho citace, jak začala cesta rodinné firmy Janhuba.

Pan Janhuba k tomu uvádí: *“Zafungovalo zde přísloví "Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš" (i když jsem se zdaleka ještě starý necítím a necítím - alespoň někdy). Zalovil jsem ve vzpomínkách na má jinošská léta, kdy jsem se intenzivně zabýval plody planých a parkových rostlin a jejich využitím a po delší úvaze padla volba na pěstování Temnoplodce černého (Aronia melanocarpa) - lidově zvaného "aronie" nebo "černá jeřabina". První tři sazenice aroniových keřů jsem si hrdě odnášel z Flory v Olomouci a*

zasadil je na zahradě. Akorát že v prvním roce byla úroda jen pár kuliček, takže jsem s nedočkavostí sobě vlastní orval plody ze dvou aroniových stromů u kamaráda Honzy a začal s méně i více zdařilými pokusy jak bobule vlastně zpracovat do co nejchutnější podoby. Musím říct, že s odstupem času se na své pokusy dívám s úsměvem, obzvlášť pracnost zpracování menších kuliček z aroniových stromů proti velkým kuličkám na keřích je opravdu dost rozdíl. Prvními domácími výrobky z aronie byly sirupy a likéry. A protože "ochutnávači" si začali říkat o další a další s tím, že jejich děti na mém sirupu "ujíždí" a nechtějí pít nic jiného..., rozhodl jsem se do toho vrhnout ve větší míře a po hlavě. Začal jsem shánět sazenice, ale kombinace rozumný termín spolu s rozumnou cenou byla v Čechách tehdy nereálná. Nakonec jsem našel v Polsku ovocnou školku, kde se zabývají pouze pěstováním aronie a velmi brzy už jsem si vezl domů prvních 300 několikaletých sazenic. Paradoxně se jednalo o odrůdu aronie "Nero", kterou původně vyšlechtili v šlechtitelské stanici ve Velkých Losinách, takže šlo v podstatě o jakýsi reexport české aronie. Tím, že byly tyto keře už větší, velmi rychle plodily a já jsme mohl začít vyrábět větší množství výrobků."⁷⁷

Otázka č. 1.:

Renáta Eleonora Orlíková, TV Polar: "Pane Janhubo, řekněte, prosím, jaké ingredience se používají k výrobě Vašich produktů Používáte nějaké konzervanty?"

Pan Janhuba: "100% šťáva je, tak jak to ukládá legislativa, je jen vylisovaná šťáva. Já ji mám vylisovanou tak, že je tam i hodně dužiny, která prospívá lidskému organismu. Nepřidávám žádné vitamíny ani konzervanty. Čistou hustou šťávu zapasterizují, nalahvuji a je vyrobeno. Co se týká sirupů, dělám to jako naše babičky. Půl na půl šťáva a cukr, nepoužívám žádné konzervanty. A co se týká džemy, tak ty se u nás řadí do třech kategorií. Já jsem se rozhodl jít cestou, kde je cukru nejméně, tedy do 40%. Je to jak cukr přidaný tak obsažený v ovoci."⁷⁸

Otázka č. 2.:

Renáta Eleonora Orlíková, TV Polar: "Všechno vyrábíte sám?"

Pan Janhuba: "Nerad řeším problémy, abych se jim vyhnul, tak si dělám všechno sám a podle svého a nepouštím k tomu cizí lidi. Takže trošku tím trpím, protože všechno odedřu

⁷⁷ Můj příběh - Superovoce - Lubomír Janhuba. Superovoce -Lubomír Janhuba [online]. Dostupné z: <https://www.superovoce.cz/mujpribeh/>

⁷⁸ Eko magazín 22.12.2020 17:40 | POLAR TV. POLAR - Moravskoslezská regionální televize [online]. Dostupné z: <https://polar.cz/porady/eko-magazin/eko-magazin-22-12-2020-17-40>

sám. Snažím se o maximální kvalitu a jsem schopen si ji sám ohlídat.”⁷⁹ “...Ale pracuji i se svým synem, který mi samozřejmě pomáhá, má 12 let a pomáhá mi při sběru, pomáhá mi při lepení etiket a vedu ho prostě taky k té práci, aby tam něco věděl...”

Lubomír Janhuba na svém blogu na webu SCUK psal o změnách, které se udály v jeho společnosti: “V roce 2018 jsem udělal změny v designu a tváři firmy, především díky tomu, že výroba se rozrostla o další ovoce a už dávno nevyrobím pouze produkty z aronie. Změnil jsem logo i design výrobků a postupně se firma bude prezentovat pouze pod značkou Janhuba. Plánuji se také více opřít do osvěty na blogu, kde budu mimo jiné vyvracet zažité mýty o některých "zdravých" potravinách.”⁸⁰

4.3.3 Poptávka po produktech rodinné firmy Janhuba

Dne 27.05.2021 se v obchodním rejstříku objevil výpis zisků a ztráty společnosti Blackberry, s.r.o. Na základě těchto údajů je vidět čistý obrat rodinné firmy Janhuba za rok 2020.⁸¹

Čistý obrat činil 360 tisíc Kč:

Tržby z prodeje výrobku a služeb (2016) (42 tis. Kč) + Tržby za prodej zboží (317 tis. Kč) + ostatní provozní výnosy (0 Kč) + Výnosy z dlouhodobého finančního majetku-podíly (0 Kč) + Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku (0 Kč) + Výnosové úroky a podobné výnosy (0 Kč) + Ostatní finanční výnosy (1 tis. Kč).

Rodinná firma Janhuba prodává své produkty nejen na vlastním webu (www.superovoce.cz), ale také na webu www.scuk.cz. Produkty pana Janhuba jsou mezi spotřebiteli velmi žádané. Po rozboru webu Scuk je jasné, že všechny produkty firmy Janhuba jsou vyprodány.

⁷⁹ Eko magazín 22.12.2020 17:40 | POLAR TV. POLAR - Moravskoslezská regionální televize [online]. Dostupné z: <https://polar.cz/porady/eko-magazin/eko-magazin-22-12-2020-17-40>

⁸⁰ Janhuba Superovoce v Scuk v Bílovci - Úterý - Scuk.cz. Scuk.cz - Nejen jídlo spojuje [online]. Copyright © 2022 Scuk.cz, všechna práva vyhrazena [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: https://www.scuk.cz/bilovec/vsechny-produkty?gclid=CjwKCAiAsYyRBhACEBiwAkJFKojCECN3dT7NYRVpRdFzhPOz-7ltz-3K3xF7HxFEB6ovgGYKMOPBwpRoC8_YQAvD_BwE&ref=PRODUCT_SELLER_PAGE&f=eyJzZWxsZXJTYXNoZXMiOiNzI3WW9ySkJ6I119

⁸¹ Viz příloha 3: VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁTY Blackberry s.r.o. ve zkráceném rozsahu k 31.12.2020.

Pan Janhuba často zmiňuje, že jeho produkty jsou vyrobeny pouze z přírodních produktů, bez použití konzervantů a dalších přísad. Jeho slova potvrzuje certifikát společnosti Biokont CZ, s.r.o.:

Obrázek č. 5.: Certifikát. Biokont CZ, s.r.o.

Zdroj: Biokont CZ – Biokont CZ, s.r.o. – inspekce a certifikace BIO. Biokont CZ, s.r.o. – inspekce a certifikace BIO [online].
Dostupné z: <https://www.biokont.cz/category/company/>

Pan Janhuba aktivně propaguje své produkty. Často navštěvuje různé výstavy a veletrhy, kde nabízí ke koupi produkty rodinné firmy Janhuba. Vede také svůj vlastní blog o tom, jak vyrábět přírodní džemy, džusy atd., které jsou také oblíbené mezi uživateli internetu.

4.4. Analýza získaných informací o rodinném podnikání Janhuby

Klíčovým bodem je, BlackBerry, s.r.o. je zapsána v obchodním rejstříku a Lubomír Janhuba je zároveň zemědělským podnikatelem - fyzickou osobou v evidenci zemědělských podnikatelů.

Pan Janhuba má oficiálně registrovanou rodinnou firmu u Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR), což znamená, že rodinný podnik Janhuba splňuje požadavky Definice rodinné firmy (dle nařízení vlády č. 330 ze dne 13. května 2019).

Rodinná firma Janhuba může využít i speciálních zvýhodněných bankovních produktů pro malé a střední podnikatele, což jistě pomáhá v rozvoji rodinné firmy a stabilitě.⁸²

Na základě účetní závěrky vedené paní Komárkovou lze tvrdit, že společnost Janhuba není ztrátová, a to ani v ekonomicky obtížné době pro všechny podniky. V době závažných epidemiologických problémů v ČR i ve světě čistý obrat firmy pana Janhuby v roce 2020 činil 360 tis. Kč. (tržby z prodeje zboží činili 317 tis. Kč). Velké množství firem se zavřelo a nezvládly ekonomické problémy, ale rodinná firma Janhuba se stále rozvíjela a dosahovala zisku.

Po vyjádření pana Janhuby lze určit několik důležitých věcí:

1. Lubomír Janhuba je profesionál ve svém oboru. Vždy zodpovídá za to, že kvalita a přirozenost jeho produktů jsou na nejvyšší úrovni. Velké množství ocenění a certifikátů toto tvrzení potvrzuje.

2. Každou sezónu se sortiment doplňuje a objevují se nové druhy ovoce a bobulí. Pan Janhuba nezapomíná ani na vývoj propagaci produktů společnosti na internetu, na svých webových stránkách hovoří o různých zajímavostech o ovoci a bobulích.

3. Lubomír Janhuba zmínil, že vše dělá výhradně sám. Jediný, kdo mu ve výrobě produktů pomáhá, je jeho syn. Dá se předpokládat, že pan Janhuba připravuje svého nástupce, který bude moci úspěšně pokračovat v práci svého otce, neboť již má bohaté zkušenosti a znalosti.

4. Pan Janhuba uvedl, že v roce 2018 změnil název a logo své společnosti. To znamená, že rozvoj rodinné firmy se nezastavuje. Nepřestává myslet o inovacích a jak přilákat nové zákazníky.

4.5. Návrhy a doporučení

V této části práce budou představeny návrhy a doporučení panu Janhubovi, které pomohou jeho rodinné firmě v dalším rozvoji. Tyto nabídky jsou relevantní pro každého podnikatele, který uvažuje o založení vlastní rodinné firmy.

Po přezkoumání dat firmy Janhuba jsem našel velké množství výhod, které jsou zmíněny v subkapitole 4.4, ale existují i nevýhody, které lze změnit.

⁸² Příloha č. 2: Nařízení vlády č. 330 ze dne 13. května 2019

1. Pan Janhuba v každém rozhovoru zmiňoval, že všechno dělá sám, bez asistentů.

Vysvětluje to tím, že všechno musí ovládat sám, aby nebyly problémy.

Tato pozice je pochopitelná, ale podle mého názoru pro rozvoj každého podnikání je potřeba mít dostatečný počet zaměstnanců/asistentů. Je velmi obtížné vést rodinný podnik samostatně, protože v blízké budoucnosti to může vést k menší chuti podnikat, což může ovlivnit produktivitu a kvalitu produktů,

Moje doporučení je, aby se pan Janhuba zamyslel nad tím, že není nic špatného na tom, mít proškolené pracovníky, kteří mohou pomoci v podnikání. Není nutné nabírat velké množství zaměstnanců, ale jsem si jist, že mít jednoho nebo dva zaměstnance pomůže v rozvoji a růstu firmy.

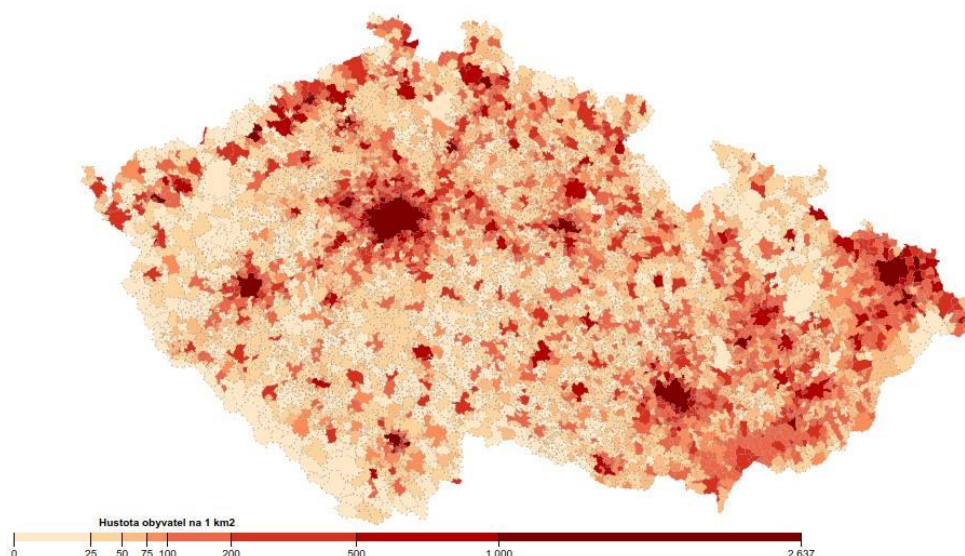
2. Aby produkty firmy Janhuba byly lépe rozpoznatelné a přilákaly více zákazníků, je možné přemýšlet o zahájení spolupráce s jinými společnostmi (získat partnery).

Na základě subkapitoly 3.1.2. lze tvrdit, že již v dávných dobách měla spolupráce firem, včetně rodinných, velmi dobrý vliv na dlouhodobý rozvoj firmy.

3. Po prozkoumání podkladů uvedených v subkapitole 4.3 je vidět, že rodinná firma Janhuba sídlí na východě České republiky, ve městě Štramberk. Tato lokalita společnosti je velmi daleko od centra země. Pokud kupující bude mít zájem o koupi zboží této firmy a bude chtít si produkty osobně prohlédnout, aniž by si je objednal přes internet, pak s větší pravděpodobností nebude moci klient zboží koupit, protože do Štramberka je velmi dlouhá cesta.

Moje doporučení je zvážit otevření pobočky v jiné části země. Doporučil bych otevřít pobočku blíže Praze, protože právě v hlavním městě ČR je velké množství nejen rezidentů, ale i turistů. To pomůže nejen snadno prodávat produkty, ale to také zvýší popularitu společnosti.

Obrázek č. 6: Mapa hustoty zalidnění ČR

Zdroj: Kartogram ČR (choropleth, choropleťová mapa) - Portál otevřených dat České republiky. Portál otevřených dat České republiky [online]. Dostupné z: <https://data.gov.cz/články/kartogram-choropleth>

Na základě mapy hustoty zalidnění České republiky lze tvrdit, že Praha a města kolem Prahy mají nejvyšší hustotu zalidnění a je mnohem více příležitostí pro rozvoj podnikání.

4. V České republice stát velmi dobře podporuje malé a střední podnikání. V subkapitolách 3.5.1.2 a 3.5.1.3 teoretické části práce byla uvedena řada vládních programů, které mohou pomoci malému a střednímu podniku i v nejtěžších ekonomických časech.

Pokud pan Janhuba uvažuje o otevření další pobočky je možné požádat o státní pomoc. Je také možnost najít investory, kteří pomohou s růstem rodinné firmy a s otevřením další pobočky.

5. Jak již bylo zmíněno výše, pan Janhuba má syna, který mu pomáhá při lepení etiket. V teoretické části práce bylo uvedeno, že rodinná firma se od běžné firmy liší tím, že je zaměřena na dlouhodobý rozvoj.

Doporučení pro pana Janhubu je, aby se podrobněji věnoval záležitostem rodinné firmy svého syna, aby k době, až jeho syn vyroste, v klidu pochopil všechny detaily rodinné firmy a stal se pokračovatelem, na kterého se může pan Janhuba spolehnout.

5. Výsledky a diskuze

Tato práce se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části je analyzováno rodinné podnikání jak v České republice, tak obecně. První část bakalářské práce se zabývá literaturou, právní úpravou a oficiálními neliterárními prameny a v této části práce se srovnává rodinné podniky v České republice a v Rusku. Praktická část této práce je zaměřena na analýzu konkrétního rodinného podniku, po jehož rozboru autor nabízí doporučení pro majitele rodinné firmy s ručením omezeným.

Teoretická část práce začíná rozbohem významu pojmu “rodinný podnik”, který má v právním prostoru synonymní pojem “rodinný závod” (viz 3.1.1) V současné době zákon nedává přesnou definici rodinného podnikání, lze však předpokládat, že pojem rodinný podnik bude vykládan zákonem v nejbližší době, neboť zájem a obliba rodinného podnikání v poslední době roste.

Subkapitola 3.1.2. se zabývá historií rodinného podnikání, po rozboru se lze přesvědčit, že rodinný podnik měl dlouhou a obtížnou historii. Rodinné podniky nebyly vždycky vítány lidmi, podpora státu a veřejnosti byla malá, a proto velké množství rodinných podniků mělo v minulosti velmi krátkodobý rozvoj na rozdíl od dnešních rodinných firem. Také v kapitole 3.4. je uvedeno srovnání rodinného podniku v minulosti a současnosti. V tomto srovnání autor poukazuje na to, že každým rokem roste počet vládních programů, které podporují rodinné firmy, a rodinné podnikání přitahují velké množství podnikatelů. V minulosti vzniklo velké množství rodinných podniků, které existují i v naší době, nicméně v moderní společnosti a s moderními vládními programy vzniká více rodinných podniků, rozvoj firem se zjednodušuje a je možné vytvořit společnost na dlouhou dobu. Proto lze předpokládat, že za 100 let bude existovat větší procento rodinných firem, které vznikly ve 21. století, na rozdíl od rodinných firem, které existují nyní a vznikly ve 20. století.

Dále byl analyzován vliv rodiny na podnikání (viz 3.1.3.). V této části autor sdílí statistiky, které dokazují, že rodina a podnikání jsou kompatibilní a mají velmi dobrý dopad na ekonomiku ČR. Rodinné firmy poskytují velké množství pracovních míst, jsou odolné vůči ekonomickým problémům a tvoří zhruba 80 % světového HDP. Rozhodně se rodinné firmy velmi úspěšně rozvíjejí a mají velmi silný vliv na ekonomiku nejen České republiky, ale celého světa.

V kapitole 3.2. je analyzována specifická rodinného podniku, z čehož vyplývá, že rodinný podnik se značně liší od běžného podnikání. Je potřeba zohlednit velké množství aspektů, aby rodinná firma nezkrachovala. Pro provozování rodinné firmy je potřeba vždy myslet na budoucnost, mít jasná pravidla a vždy je potřeba udržovat vztah založený na

důvěře mezi účastníky rodinné firmy. Důvěra mezi členy v rodinné firmě je důležitější než cokoli jiného. Vlivem jakékoliv lsti či hádky může dojít k narušení rovnováhy v rodině, a proto dojde k nerovnováze v celé firmě, která ovlivní veškerou produktivitu. Před založením rodinné firmy si příbuzní musí být jisti, že v rodině nejsou žádné problémy.

V další kapitole (3.3.) jsou uvedeny silné a slabé stránky rodinného podniku. Silné stránky rodinné firmy jsou: stabilní kultura, vysoká efektivita atd., ale existují i slabé stránky rodinných firem. Právě slabé stránky ovlivňují rozvoj podnikání a vedou k neshodám mezi partnery rodinné firmy. Zvláštní pozornost by měla být věnována slabým stránkám rodinného podniku. Znalost slabých stránek rodinného podniku může podnikateli pomoci vyhnout se vážným problémům, protože když nastanou, podnikatel již bude mít řešení.

V kapitole 3.5. jsou analyzovány podmínky pro podnikání rodinných firem. Na základě právní úpravy České republiky lze konstatovat, že rodinné podnikání je dostupné každému za dodržení určitých pravidel stejně jako běžné podnikání (viz 3.5.1.). Podnikání v ČR je dostupné i pro nečeské občany. Od konce 20. století podnikání v České republice přilákalo mnoho podnikatelů a již několik desetiletí se každoročně objevuje velké množství podniků, kde zakladatelem je zástupce jiné země.

V subkapitole 3.5.2 je rozbor rodinného podnikání v Rusku: rozebírá se význam pojmu v právní úpravě Ruska (3.5.2.1.), dědění rodinného podnikání (3.5.2.3.) a vládní podpora rodinných firem (3.5.2.4.). Na základě výsledků této analýzy (3.5.2.5.) lze tvrdit, že rodinné podniky České republiky a Ruska jsou velmi odlišné. Rodinný podnik se nemůže rozvíjet v zemích, kde stát nemá jasná pravidla a neexistují žádné vládní programy na podporu podnikání. Proto se rodinné podnikání v Česku rozvíjí, ale v Rusku ne.

Na základě kapitoly 3.6. je rozdíl mezi vznikem a založením společnosti s ručením omezením. Vznik společnosti s ručením omezeným je dnem zápisu společnosti do obchodního rejstříku a založení společnosti probíhá podpisem společenské smlouvy. Nelze také nezmínit, že společnost musí být zapsána do obchodního rejstříku nejpozději do 6 měsíců od založení společnosti. Zrušení společnosti s ručením omezeným může proběhnout dvěma způsoby: dohodou se společníkem nebo se domáhat zrušení společnosti soudní cestou, pokud došlo k porušení smlouvy.

V kapitole 4 byla praktická část provedena se společností s ručením omezeným Janhuba, která je však ve všech registrech uvedena jako Blackberry, s.r.o. Vzhledem k dostupnosti informací a údajů, které se týkají této společnosti, jsou v praktické části uvedeny k nahlédnutí údaje o historii společnosti, informace o zápisech v rejstřících apod., které umožňují plně se seznámit se všemi podrobnosti o tomto podniku. Společnost Janhuba je

dvoučlenná: jednatelem je pan Janhuba a za účetnictví je zodpovědná paní Komárková. Vzhledem k tomu, že tato společnost je zapsána v několika rejstřících (obchodním a živnostenském), je možné usuzovat, že tato společnost může legálně provozovat obchodní činnost.

Pan Janhuba si vede svůj osobní blog a několikrát s ním byl proveden rozhovor. Díky otevřenosti pana Janhuby autor mohl analyzovat velké množství faktorů, které nejsou uvedeny v oficiálních dokumentech. Analýza výroků Lubomíra Janhuby a materiál teoretické části o rodinném podnikání pomohly autorovi dát několik důležitých doporučení (4.5.), aby se rodinná firma Janhuba mohla rozvíjet a stát se úspěšnější, než je nyní.

6. Závěr

V první polovině bakalářské práce (3. kapitola) byla provedena práce s odbornou literaturou, byly rozebrány právní normy a zákony. Byly analyzovány právní aspekty rodinného podnikání v České republice. To byl první cíl bakalářské práce.

Díky dostupnosti literatury a jasné právní úpravě České republiky lze tvrdit, že nejen podnikatelé jsou stále ochotnější věnovat se rodinnému podnikání, ale i stát dělá hodně pro to, aby se lidé o tuto oblast zajímali, a aby vždycky mohli získat odpověď na jakoukoli otázku související s rodinným podnikáním.

Druhým cílem bakalářské práce bylo identifikovat problémy spojené s rozvojem vybraného rodinného podniku. Pro zpracování praktické části byla vybrána společnost s ručením omezením Blackberry (rodinná firma Janhuba), která vyrábí džemy, džusy a další produkty ze 100% přírodních surovin (4.2.). Tato společnost má skvělé šance na dlouhodobý a úspěšný rozvoj, protože zakladatel společnosti Janhuba neustále přidává něco nového, vymýšlí nové produkty a je otevřený člověk.

Třetím cílem práce bylo analyzovat oficiální dokumenty týkající se společnosti Blackberry, s.r.o., které jsou ve veřejné sféře, a také se rozebrat rozhovor se jednatelem firmy Lubomírem Janhubou (4.3.).

Na základě analýzy obdržených dat bylo možné se podělit o své návrhy a doporučení, jak by mohl pan Janhuba změnit mnou zjištěné problémy a nedostatky. To byl čtvrtý cíl práce. Tyto doporučení mohou být také užitečné pro každého podnikatele (4.5.).

Tato bakalářská práce byla zaměřena na analýzu právních aspektů podnikání rodinných podniků v České republice, podařilo se mi seznámit i s dalšími formami podnikání, s jejich právy a pravidly. Podařilo se mi také rozebrat rodinný podnik nejen v České republice, ale i v jiné zemi a identifikovat rozdíly a podobnosti mezi nimi (3.5.2.5.).

Při výběru tohoto tématu pro bakalářskou práci jsem měl velkou chuť podnikat. Neměl jsem konkrétní představu, jaké oblasti podnikání zvážit. Po napsání této bakalářské práce bylo analyzováno spousta informací, které jsem sdílel. Ponoření do tohoto tématu mě inspirovalo k tomu, abych se stal rodinným podnikatelem, protože rodinný podnik je dlouhodobý, zajímavý a vyžaduje, aby se podnikatel zcela ponořil do rozvoje firmy. Jsem si jist, že získané znalosti mi pomohou při vytváření a vedení vlastní rodinné firmy.

Jsem přesvědčen, že provozování rodinné firmy v České republice stát vítá: je v ČR možnost podnikat, existuje velké množství promyšlených státních programů a pravidel, které rodinné podnikání zpřístupňují a dělají srozumitelné.

7. Seznam použitých zdrojů

Literatura

- (1) BEK Pavel. *Rodinné podnikání v moderní době*. Historický ústav AV ČR, 2018. 608 s. ISBN: 978-80-7286-318-1.
- (2) DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.
- (3) ERSHOVA, BARKOV, LEVUSHKIN. *Semeynyy biznes v pravovom prostranstve Rossii*. Moskva: PROSPEKT, 2020. 624 s. ISBN: 978-5-392-29953-9.
- (4) Federální zákon č. 38-FZ ze dne 13. března 2006 (ve znění ze dne 27. prosince 2018) „O reklamě“ // SZ RF. 2006.
- (5) KRÁLÍČKOVÁ Zdeňka, Milana HRUŠÁKOVÁ, Lenka WESTPHAKOVÁ a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). Komentář, 2. vydání*. 2020. 1256 s. ISBN: 978-80-7400-795-8.
- (6) MACHEK Ondřej. *Rodinné firmy*. Beckova edice ekonomie, 2017. 160 s. ISBN: 978-80-7400-638-8.
- (7) MELZER, Filip. *Občanský zákoník: velký komentář. Svazek III. § 419-654*. Praha: Leges, 2014, 1264 s. Komentátor. ISBN 978-80-7502-003-1.
- (8) MELZER, Filip. *Občanský zákoník: velký komentář. Svazek IV. § 655-975*. Praha: Leges, 2016, 2064 s. Komentátor. ISBN 978-80-7502-004-8.
- (9) *Občanský zákoník Ruské federace ze dne 26. listopadu 2001 N 146-FZ (ve znění ze dne 18. března 2019)*.
- (10) PETRŮ, Naděžda. *Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. ISBN 978-80-7408-162-0.
- (11) WARD John, Kenyon-Rouvinezová Denise. *Rodinná firma - Jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik*. Barrister & Principal, 2016. 136 s. ISBN: 978-80-7485-095-0.
- (12) ZÁKON č. 47/2002 Sb., zákon o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších právních předpisů.
- (13) ZÁKON č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů.
- (14) ZÁKON č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších právních předpisů.

Internetové zdroje

- (15) Biokont CZ – Biokont CZ, s.r.o. – inspekce a certifikace BIO. Biokont CZ, s.r.o. – inspekce a certifikace BIO [online]. Dostupné z: <https://www.biokont.cz/category/company/>
- (16) EKO MAGAZÍN: Pochtivé lokální džemy a sirupy vyrobené s láskou pochází z Novojičínska | Celý MS kraj | Zprávy | POLAR TV. POLAR - Moravskoslezská regionální televize [online]. Dostupné z: <https://polar.cz/zpravy/moravskoslezsky-kraj/cely-ms-kraj/11000023423/eko-magazin-pochtive-lokalni-dzemy-a-sirupy-vyrobene-s-laskou-pochazi-z-novojicinska>
- (17) Evidence zemědělského podnikatele - detail. [online]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/app/SZR/EZP/ezpPortal/Detail/10025154>
- (18) Historie - Superovoce - Lubomír Janhuba. Superovoce -Lubomír Janhuba [online]. Dostupné z: <https://www.superovoce.cz/historie/>
- (19) Janhuba Superovoce v Scuk v Bílovci - Úterý - Scuk.cz. Scuk.cz - Nejen jídlo spojuje [online]. Copyright © 2022 Scuk.cz, všechna práva vyhrazena [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: https://www.scuk.cz/bilovec/vsechny-produkty?gclid=CjwKCAiAsYyRBhACEiwAkJFKojCECN3dT7NYRVpRdFzhPQz-7ltz-3K3xF7HxFEB6ovgGYKMQPbwpRoC8_YQAvD_BwE&ref=PRODUCT_SELLER_PAGE&f=eyJzZWxsZXJlYXNoZXMiOiNz13WW9ySkJ6I119
- (20) Kartogram ČR (choropleth, choropleťová mapa) - Portál otevřených dat České republiky. Portál otevřených dat České republiky [online]. Dostupné z: <https://data.gov.cz/články/kartogram-choropleth>
- (21) Libor Musil: Rodinné podnikání je páteří našeho hospodářství - Strakonický deník. Strakonický deník - informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: <https://strakonicky.denik.cz/pribehy-a-rozhovory/rozhovor-libor-musil-asociace-malych-podniku-20220506.html>
- (22) Ministerstvo průmyslu a obchodu. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/>
- (23) Můj příběh - Superovoce - Lubomír Janhuba. Superovoce -Lubomír Janhuba [online]. Dostupné z: <https://www.superovoce.cz/mujpribeh/>
- (24) Registr rodinných podniků | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/registr-rodinnych-podniku/>
- (25) Registr živnostenského podnikání. Registr živnostenského podnikání [online]. Copyright © 2021 MPO [cit. 12.03.2022]. Dostupné z: <http://www.rzp.cz/>

- (26) Rodinné firmy a restart hospodářství. [online]. Dostupné z: http://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/06/Ipsos-pro-AMSP_Rodinne-firmy-a-restart-hospodarstv%C3%AD-6_2020-TZ-2.pdf
- (27) Rodinné firmy dvacet pět let po revoluci: jak dál? - RSM CZ. Poradenství, Technologie | RSM Czech Republic [online]. Copyright © [cit. 27.01.2022]. Dostupné z: <https://rsm.cz/blog/novinky/fuze-a-akvizice/rodinne-firmy-dvacet-pet-let-revoluci-dal/>
- (28) Rodinný závod: co si pod tímto pojmem vlastně představít?. [online]. Copyright ©2015 AMSP ČR. Vytvořil [cit. 14.02.2022]. Dostupné z: <https://www.rodinnafirma.net/cz/aktuality/51-rodinny-zavod-co-si-pod-timto-pojmem-vlastne-predstavit>
- (29) Statistika předávání rodinných firem – kolik jich vlastně přejde na první, druhou a třetí generaci - Minority Investments. Úvodní stránka - Minority Investments [online]. Copyright © Copyright 2020 www.minorityinvestments.cz [cit. 23.02.2022]. Dostupné z: <https://minorityinvestments.cz/statistika-predavani-rodinnych-firem-kolik-jich-vlastne-prejde-na-prvni-druhou-a-treti-generaci/>
- (30) Three-Circle Model of the Family Business System | Davis and Tagiuri. John Davis | Family Enterprise Authority | Family Business Consultant [online]. Copyright © Copyright 2022. John A. Davis. All Rights Reserved. [cit. 25.01.2022]. Dostupné z: <https://johndavis.com/three-circle-model-family-business-system/>
- (31) Veřejný rejstřík a Sbírka listin - Ministerstvo spravedlnosti České republiky. [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 12.03.2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=266313&typ=UPLNY>
- (32) Vyhledávač rodinných firem | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/nastroje/vyhledavac-rodinnych-firem/>

8. Seznam použitých tabulek a obrázků

Seznam tabulek:

[Tabulka č. 1:](#) Silné a slabé stránky rodinného podniku

[Tabulka č. 2:](#) Stadia vlastnictví

[Tabulka č. 3:](#) Vládní programy

Seznam obrázků:

[Obrázek č. 1:](#) Orgány správy společností v rodinné firmě.

[Obrázek č. 2.:](#) Lubomír Janhuba na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu

[Obrázek č. 3.:](#) Blackberry s.r.o. v registru AMSP ČR

[Obrázek č. 4.:](#) Pan Janhuba v Evidenci zemědělského podniku

[Obrázek č. 5.:](#) Certifikát. Biokont CZ, s.r.o.

[Obrázek č. 6:](#) Mapa hustoty zalidnění ČR

9. Seznam příloh

Seznam příloh:

[Příloha č. 1:](#) Nástupnictví v rodinných podnicích

[Příloha č. 2:](#) Nařízení vlády č. 330 ze dne 13. května 2019.

[Příloha 3:](#) VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁTY Blackberry s.r.o. ve zkráceném rozsahu k 31.12.2020.

Příloha 1: Nástupnictví v rodinných podnicích

Nástupnictví lze definovat jako právně nevratný a úplný převod práv a majetku jednoho vlastníka druhému.⁸³

Nástupnictví lze rozdělit na následnictví vůdcovství - „předání práce“ a na následnictví vlastnictví – „předání majetku“.

Následnictví vůdcovství - "předání práce" - lze definovat jako převod povinností a funkcí jedné osoby přidělené na tuto pozici na jinou osobu. Toto nástupnictví nemusí probíhat pouze mezi rodinnými příslušníky.

Následnictví vlastnictví - "předání majetku" - lze definovat jako úplný převod majetku jednoho vlastníka nebo skupiny vlastníků na jiného vlastníka nebo skupinu vlastníků.

Srovnáme-li z právního hlediska následnictví vůdcovství a následnictví vlastnictví, tak to druhé je považováno za důležitější než to první, protože manažery lze odvolat a nahradit novými a vrátit převedený majetek je velmi obtížné.

Podle Naděždy Petřů generace byly rozděleny do následujících skupin:⁸⁴

- do první generace patří otec/zakladatel, matka/zakladatelka nebo nejstarší majitelé rodinného podniku.
- druhá generace zahrnuje dědice rodiny - syn / dcera / manžel / manželka
- do třetí generace patří vnuk, vnučka ve vztahu k otci / zakladateli, k matce / zakladateli, jejich rodině.

⁸³ KENYON-ROUVINEZ, Denise a John L. WARD. Rodinná firma: jak vybudovat, úspěšně vést a předat rodinný podnik. Přeložil Jiří OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-095-0. Str. 107.

⁸⁴ PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 46.

Do rodinného podnikání významně přispívají i aktivní rodinní příslušníci. Tito rodinní příslušníci mohou zastávat formální pozice v rodinné společnosti, být akcionáři, členy představenstva nebo zaměstnanci.

Jakmile se majitel rozhodne převést rodinnou firmu na svého zvoleného zástupce, společnost přejde do nové fáze přípravy nástupce na zahájení práce. Příprava nástupce je rozdělena do fází:⁸⁵

1. Fáze testovací.
2. Fáze adaptační (práce nástupce pod dohledem vedení).
3. Fáze operativní (plnění jednotlivých úkolů).
4. Fáze převzetí.

V případě, že majitel nemůže předat svůj podnik další generaci členů rodiny, je třeba zvážit možnost prodeje rodinného podniku. Prodej podniku je možné provést jak rodinným příslušníkům, tak i lidem, kteří nejsou součástí rodiny, kteří pracují v rodinném podniku a vědí, jak by v tomto podniku mělo všechno fungovat. Tato možnost je realizována pouze v případě, kdy zakladatel nemá nástupce, kteří by chtěli rodinný podnik řídit, ale má odpovědné zaměstnance, kteří mohou a chtějí podporovat chod rodinné firmy a její kulturu.⁸⁶

Příloha 2: Nařízení vlády č. 330 ze dne 13. května 2019.

“V návaznosti na Usnesení vlády č. 330 ze dne 13. května 2019, kterým byla schválena definice rodinného podniku, připravila Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR) projekt Registrace rodinných podniků České republiky, který umožní registrovaným rodinným obchodním korporacím a rodinným živnostem mj. využít zvýhodněných bankovních produktů pro malé a střední podniky připravených Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou, a.s. (ČMZRB), a to zvýhodněných úvěrů a záruk v rámci programu EXPANZE a GEN-záruk v programu ZÁRUKA 2015 až 2023, a to od 1. dubna 2020.”⁸⁷

⁸⁵ PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 58

⁸⁶ PETRŮ, Naděžda. Nástupnická strategie v českých rodinných podnicích. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-162-0. Str. 78.

⁸⁷ Registr rodinných podniků | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/registr-rodinnych-podniku/>

Příloha 3: VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁTY Blackberry s.r.o. ve zkráceném rozsahu k 31.12.2020.

V souladu s vyhláškou č.500/2002 Sb. ve znění č. 472/2003 Sb.	VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁTY ve zkráceném rozsahu k 31.12.2020 (v celých tisících Kč)	Obchodní firma nebo jiný název účetní jednotky Blackberry, s. r. o. Sídlo nebo bydliště účetní jednotky a místo podnikání liší-li se od bydliště Zauličí 144 742 66 Štamberk						
Účetní jednotka doručí účetní závěrku současně s doručením daňového přiznání k dani z příjmů 1x příslušnému finančnímu úřadu								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Měsíc</th> <th>IČ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2020</td> <td>12</td> <td>29396379</td> </tr> </tbody> </table>	Rok	Měsíc	IČ	2020	12	29396379	
Rok	Měsíc	IČ						
2020	12	29396379						

Označení a	Název položky b	Číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			sledovaném 1	minulém 2
I.	I.Tržby z prodeje výrobků a služeb(2016)	1	42	0
II.	II.Tržby za prodej zboží	2	317	0
A.	A.Výkonová spotřeba	3	237	0
B.	B.Změna stavu zásob vl.činn. (+/-)	4	0	0
C.	C.Aktivace (-)	5	0	0
D.	D.Osobní náklady	6	0	0
E.	E.Úpravy hodnot v provozní oblasti	7	46	0
III.	III.Ostatní provozní výnosy	8	0	0
F.	F.Ostatní provozní náklady	9	19	0
*	* Provozní výsledek hospodaření (+/-)	10	57	0
IV.	IV.Výnosy z dlouhodob.finan.maj.-podíly	11	0	0
G.	G.Náklady vynaložené na prodané podíly	12	0	0
V.	V.Výnosy z ostat.dlouhodob.finančního ma	13	0	0
H.	H.Náklady souvis.s ost.dlouhodob.fin.maj	14	0	0
VI.	VI.Výnosové úroky a podobné výnosy	15	0	0
I.	I.Úpravy hodnot a rezervy ve fin.oblasti	16	0	0
J.	J.Nákladové úroky a podobné náklady	17	25	0
VII.	VII.Ostatní finanční výnosy	18	1	0
K.	K.Ostatní finanční náklady	19	20	0
*	* Finanční výsledek hospodaření (+/-)	20	-44	0
**	** Výsledek hospodaření před zdaněn. +/-	21	13	0
L.	L.Daň z příjmů	22	4	0
**	** Výsledek hospodaření po zdanění +/-	23	9	0
M.	M.Převod podíl.výsledku hos.společ +/-	24	0	0
***	*** Výsledek hospodaření za účet.období	25	9	0
*	*Čistý obrát úč.ob.I+II+III+IV+V+VI+VII	26	360	0

Sestaveno dne 27.05.2021 čas 12:51	Podpisový záznam statutárního orgánu účetní jednotky nebo podpisový záznam fyzické osoby, která je účetní jednotkou
Právní forma účetní jednotky společnost s ručením omezeným	Osoba odpovědná za účetní závěrku Bc. Soňa Komárková tel.777014530
Předmět podnikání Velkokobchod a maloobchod	

Zpracováno účetním a evidenčním systémem EKONOM - www.ekonom-system.cz